

„... nu trebuie să ne îndoim că și cuvintele, la fel cu imaginația, pot fi cauză de multe și mari erori, dacă nu ne păzim bine de ele“
Spinoza

HELIUS

REVISTĂ DE CULTURĂ - ISSN 1584-5672 • ANUL V, nr. 3 (47), martie 2007 • Apare lunar la SLOBOZIA • 1,0 LEI

Editori:

- Asociația Culturală HELIS
- Consiliul Județean Ialomița
- Centrul Cultural UNESCO „Ionel Perlea“

EVENIMENT LA MUZEUL NAȚIONAL AL AGRICULTURII - 22 martie 2007

CLOPOTE ȘI CEASURI DE TURN GRASSMAYR - Austria

„**BINECUVÂNTAREA DOMNULUI ESTE TOTUL**“ au fost primele cuvinte din jurnalul de călătorie scris de strămoșul Bartlme Grassmayr după ce își făcuse ucenicia mai mulți ani, în diferite locuri. Întors în anul 1599 în Tirol, toarnă primul clopot, ca o piatră de temelie

pentru afacerea familiei Grassmayr. Cunoștințele despre turnarea clopotelor Grassmayr și secretul calculelor clopotelor, au fost cu grijă păstrate de-a lungul celor 400 de ani, îmbogățite cu noi descoperiri și transmise din tată în fiu ca o moștenire, de-a lungul celor 14 generații.

În toată lumea - în peste 100 de țări - sună azi clopotele turnătoriei tiroleze, spre cinstirea Domnului și bucuria oamenilor. În decursul vremii, oferta de clopote s-a îmbogățit și cu tehnici de acționare a acestora.

Din cuprins:

Nicolae Stan Amintește-ți de Socrate _____ 3	Aurel Anghel Întâlnire cu arta revocării _____ 12
Alexandru Bulandra MIORIȚA - ultimul discurs al predestinării 5	Grigore Spermezan: Introducere în gândirea unor mari filozofi _____ 13
Titii Damian: Biruit-au gândul să mă apuc de această trudă... _____ 6	Vasile Iordache: Gânduri _____ 13
Vasile Pană: De-a râsu' - plânsu' _____ 9	Victor Oprea, Nicolae Tache: Un sat trăitor în lume - Monografia satului Gimbașani _____ 14
Maria Dencă: Și totuși untem maimuțe (goale) _____ 10	Paul Androne: Voluptatea amintirii _____ 15
Șerban Codrin: Semnul unui poet _____ 11	Elena Cîrjan: „Anchetă“ pentru dreapta judecată _____ 19

CALENDAR CULTURAL IALOMITEAN MARTIE

- # 3 martie 1949, s-a născut Enciu Bobârniche, ziarist, scriitor;
- # 8 martie 1953, Iași, s-a născut Maria Rotaru, interpretă de muzică populară;
- # 12 martie 1955, Bucu, s-a născut Ion Marin, publicist și prozator;
- # 17 martie 1939, Slobozia, s-a născut Mihai Ungheanu, critic literar;
- # 20 martie 1962, Munteni Buzău, s-a născut Andrei Damian (pseudonimul lui Damian Ștefan), poet;
- # 22 martie 1955, s-a născut Nina Beciu, antropolog;
- # 23 martie 1947, s-a născut Răzvan Ciucă, etnograf;
- # 23 martie 1949, s-a născut Mircea Vintilă, cântăutor;
- # 28 martie 1991, a murit Nicolae Ion-Bordei, meteorolog și hidrolog, doctor în geografie (n. 4 februarie 1935).

Francofolies 2007

2007 fiind și anul centenar Mircea Eliade, ne-am gândit să legăm acest eveniment de concursul de teatru în limba franceză, care a devenit deja o tradiție în județul nostru.

„A dio” ni s-a părut povestire a cea mai potrivită pentru intențiile noastre. Am ales fragmentele care am considerat că ar avea cel mai mare impact asupra publicului, le-am asamblat astfel în cât totul să devină coerent, le-am dramatizat și le-am tradus în limba franceză.

Textul dramatic rezultata fost apoi prezentat elevilor și s-au constituit echipe care urmau să transforme acest text în spectacol.

Ceea ce am obținut în final este rezultatul unei munci foarte serioase, uneori istovitoare, a imaginației, a implicării și voinei elevilor de a face un lucru care să poată fi calificat drept performanță (mulți dintre ei jucau pentru prima dată într-o piesă de teatru), ca și a comunicării și a colaborării foarte bune dintre aceștia și profesorul îndrumător.

Prof. Elena Mocanu

organizat Concursul Județean de Interpretare în limba franceză „FRANCOFOLIES 2007”. Scopul acestui concurs a fost apropierea elevilor de limba și cultura franceză altfel decât propun programele școlare. În cadrul secțiunilor concursului (teatru în limba franceză și interpretare muzicală), au fost puse în scenă texte ale autorilor francezi clasici și

contemporani; iar tema secțiunii eseri a fost celebrarea Centenarului Mircea Eliade.

Ziua de 17 martie a fost dedicată secțiunii gimnaziu. Au participat în concurs elevi ai școlilor generale din Slobozia, Urziceni, Fetești, Manasia, Alexeni. Câștigătorii secțiunii Teatru au fost: Școala nr.2 Urziceni („Gavroche”) și Școala Manasia („Le club des mediums amateurs”) – Premiul I, Școala nr 8 Fetești (Il se murmure que...) și Școala Nr.2 Urziceni (Five O' Clock) – Premiul II; Școala Nr. 2 Urziceni (Jeanne d'Arc) și Școala Nr. 2 Slobozia (Les Bourgeois Gentilhomme) – Premiul III; Școala nr 2 Slobozia (Le Bourgeois Gentilhomme),

Liceul Pedagogic Slobozia (L'Histoire de la Petite Grenouille), Școala Nr 1 Urziceni (Le Petite Chaperon) și Școala Alexeni (Vive la Roumanie !)-mențiuni. La faza Interpretare muzicală clasamentul a fost următorul: Premiul I - Andrei Naca de la Școala Nr 7 Fetești și Sânziana Nicolae – Școala Nr. 1 Urziceni; Premiul II, Andrei Mihaș, Școala Nr 8 Fetești și Andreea Avarvarei – Școala Nr 1 Urziceni; Premiul III – Ioana Toma, Școala Nr. 2 Slobozia și Ioana Neculai, Școala Nr.8 Fetești; Mențiune – Maria Cipu, Școala Nr. 2 Slobozia.

Duminică, 18 martie, liceele au încântat publicul prin originalitate și pronunție. La secțiunea Teatru s-au remarcat: Colegiul Național „Mihai Viteazul” (Adieu) – Premiul I, Liceul Teoretic Fetești (Cyrano de Bergerac) și Liceul Teoretic Urziceni (En attendant Godot) și Liceul „Alexandru Ioan Cuza” Slobozia (Ca n'a pas de sens...) – Premiul II; Colegiul Național „Mihai Viteazul” (L'Amour Medecin) – Premiul III și Liceul Teoretic Urziceni (Solitude au café) – mențiune. Și la secțiunea Interpretare Muzicală liceenii s-au prezentat la un nivel ridicat: Cristi Simion și Laurențiu Drăgan, Colegiul Național „Mihai Viteazul” – Premiul I, Grupul Vocal al Liceului Teoretic Urziceni, Iulia Maura Dima (Liceul Teoretic Fetești), Georgina Vlădilă și Elena Tătaru (Colegiul Național „Mihai Viteazul”) – Premiul II, Diana Necula (Colegiul Național „Mihai Viteazul”) – Premiul III; Vasile David (Liceul Al. I. Cuza – Mențiune.

La Secțiunea eseri în limba franceză – Centenar Mircea Eliade, au fost desemnați următorii câștigători: Lavinia Petrache (Colegiul Național „Mihai Viteazul”) – Premiul I, Oana Alexandru (Liceul Teoretic Fetești) și Steliana Moraru (Colegiul Național „Mihai Viteazul”) – Premiul II, Văleanu Bogdan (Liceul Teoretic Tândărei) și Alexandru Stan (Colegiul Național „Mihai Viteazul”) – Premiul III; Mihaela Pravăț (Colegiul Național „Mihai Viteazul”) – mențiune; Georgiana Bedivon (Liceul Teoretic Fetești) și Daniela Ștefan (Colegiul Național „Mihai Viteazul”) – Premiu Special.

A fost o ediție reușită.

Felicitări tuturor participanților!

FRANCOFOLIES 2007 și-a desemnat câștigătorii

În zilele de 17 și 18 martie, Consiliul Județean Ialomița, Centrul Cultural UNESCO „Ionel Perlea”, Asociația Profesorilor de Limba Franceză „Les Franthouistes” – Ialomița și Inspectoratul Școlar Județean Ialomița, au

Nicolae STAN

AMINTEȘTE-ȚI DE SOCRATE !

Vă propun astăzi – nu știu de ce – să medităm împreună asupra **primului asasinat politic** din istorie, în general, și din istoria gândirii, în special : **MOARTEA LUI SOCRATE**.

Este, acesta, un act arhetipal. El a fost, prin urmare, copiat în câteva rânduri și va mai fi copiat în viitor. De aceea, este plin de învățăminte.

CINE A FOST SOCRATE: prototipul intelectualului dintotdeauna: „idealist”, neînfricat în apărarea **intelectualismului**, a **gândirii libere**. Toată viața, Socrate a trecut prin filtrul **gândirii libere**, analitice, problemele timpului său. Dar nu trebuurile mărunte ale lumii istorice (politicieni etc.), ci temele perene : dreptatea, forma caracterului, virtutea. A atacat fundamentele gândirii relativiste – programatice, afirmând : binele în sine, dreptatea în sine – argumentându-le public.

EPOCA: ne aflăm în sec. IV a. Ch., în Atena, cel mai dezvoltat polis al epocii. Democratice.

Era o epocă a triumfului ingenuității, a tehnicii, a încurajării opiniei „fără rânduială, curelă rânduială”. Să nu uităm rețetele lui Pericle. În esență, tineretul era învățat în **vederea reușitei** în viața politică. Iar profesorii erau sofisti. Iar sofistii erau cei care purtau discuțiile cu Socrate, pe temele amintite. Un fel de ideologi. Fără știință, erau democrați, susținând guvernarea democratică.

FAPTELE ISTORICE: Atena avea în jur de 430.000 de locuitori, bogată și puternică. Tribunalul (de astăzi) se numea **HELALIA** și cuprindea : **BULE** (500 reprezentanți) și **Aduunarea Poporului** (Eclesia).

Între 461-430 guvernează Pericle. În 429 moare Pericle, după ce cu un an în urmă fusese destituit și amendat pentru deturmare de bani publici. Anaxagoras, consilierul lui Pericle este și el judecat.

Între 431-404 a. Ch. Are loc războiul peloponesiac. Atena este înfrântă, iar Sparta instituie, un an de zile, **regimul celor Treizeci de tirani** (se spune că unul din ei fusese ucenicul lui Socrate). Guvernarea celor treizeci este răsturnată peste un an și revine democrația. În 470-399 a. Ch. **Socrate este arestat**, judecat și condamnat la moarte. Cei care l-au arestat au fost 3 (trei) democrați : omul de afaceri **ANYTOS**, poetul **MELITOS** și retorul **LYCON**. Socrate avea 70 de ani și trei copii. În rest, în afară de **înțelepciune activă**, nu avea nimic (case, aur, avere, ranguri).

PROCESUL LUI SOCRATE : SE DESFĂȘOARĂ DUPĂ TOATE PROCEDURILE JURIDICE ALE TAMPULUI. Cei trei acuzații nu sunt instanțe abstracte, ci sunt **trei voci** ale lumii politice de moarte ale vremii. Ei au făcut **plângere** tribunalului lor. Cu urmare, acesta a dat curs procedurii, a început „ceretarea”. În sinteză, cum se știe, cei trei acuzați „introducerea de zei noi în cetate”. Se poate spune că avem de-a face cu o învinuire abstractă. Într-un fel, așa era, dar în același timp, este o acuzație **extrem de gravă și de necesară** (din punctul lor de vedere, al interesului politic democratic) : căci Socrate, în disputele lui, apăra existența unor valori absolute : dreptate, binele. „Vocile” timpului însă – sofistii democrați – susțineau procedurile, atașamentul pentru democrație în sensul interesului lor, necesitatea de a gândi **exclusiv** în sensul acestora. De aceea, cineva care introducea **noi valori** (zei) în plus, se făcea vinovat de cultivarea altor gândiri decât a lor, de promovarea altor sensuri și valori decât ale cetății. Prin urmare, Socrate era, pentru ei, **cel mai mare inamic** al ideologiei numite democratice. Periculozitatea lui se dezvoltă vertiginos, căci tot mai mulți tineri erau interesați de argumentele lui. Răul trebuia tăiat de la rădăcină. Socrate trebuia să moară pentru ca Atena să trăiască. Dar, vorba lui Socrate, cine va fi fost mai avantajat ?

„**APĂRAREA LUI SOCRATE**” este dialogul scris de Platon care redă cuvântul lui Socrate în procesul pe care, desigur, l-a pierdut. După ce-și apără **perspectiva** din care el abordează toate temele, Socrate sfârșește prin a nu accepta nici un târg propus de politicienii timpului : „pentru nimic în lume nu m-aș abate de la dreptate de

teama morții”. Așadar, acceptă pedeapsa. Dar care e pedeapsa ce i se cuvine ? Nu cele râvnite de mulțime („treburile bănești și rostul casei” – avere și vile, s-ar traduce astăzi, și ranguri înalte !). Nu acceptă nici exilul „în tăcere și liniște” pentru că astfel **înțeasă** mai fie Socrate (pe lângă faptul că **Socrate**, fiind cunoscut, nu se putea ascunde !). Nu acceptă nici să plătească (prin Platon, Criton, Critobal, Apollodor) o amendă de 30 mine (de aur). Așa că judecând după **legile morale** (numite de el „Le gile”), Socrate avea să moară pentru că : 1) astfel se va întâlni în însulele Feciciilor cu Hesiod, Homer, Ajax... și 2) în acest fel, mulțimea democratică ateniană va rămâne în istorie cu „nume rău”.

Condamnarea la moarte prin **otrăvire** (forțat să bea cucută) a fost decisă de 500 de judecători, din care 280 au votat pentru moartea lui Socrate, iar 220 pentru viața lui.

În disperare de cauză, Criton, unul din mai tinerii săi prieteni, înștănit, cu trei zile înainte de execuție aranjează evadarea lui Socrate. Dar acesta refuză, uimit de facilitatea soluției. Căci el se întreabă : ce vor spune Legile (ne scrise, eterne) cetății „la evadarea mea ?” Deși nu acceptase compromisul exilului și al amenzi, totuși s-ar fi hotărât să evadeze... Atunci, „cum rămâne cu vestitele-i vorbiri despre dreptate, despre virtute ?” – I-ar fi certat legile; „**Cum vei trăi ? Te vei băga sub pielea unuia și-a altuia, răbdându-i bunul plac ?**” – i-ar fi reproșat **Legile**... O actualitate continuă. Astfel că toți prietenii lui acceptă moartea lui Socrate ca pe o împlinire, ca singura soluție **morală**, demnă de **cel mai mare intelectual al epocii și al istoriei**. Căci, lucrul se știe, condamnarea lui Socrate este **ghilotinarea gândirii libere** de către reprezentanții unei mentalități **isterice**, atașate succesului material și conjunctural.

Simplificând atât cât trebuie pentru a fi înțeles de cât mai mulți, **democratismul** apărat de sofisti avea la bază o relativizare a tuturor valorilor. Nici un om nu este mai înțelept decât altul – spunea so fistul Protagoras – ceea ce înseamnă că nu-ți trebuie decât îndrăzneală, **tupeu** pentru a reuși în viață. Ceea ce Socrate năpustea admite și denunța public. „**Ciocu mic !**” împotriva **legii morale** – un conflict istoric. Una din ultimele dorințe ale lui Socrate a fost ca singura sa avere, cei trei fii ai săi, să fie instruiți conform învățăturii sale care poate fi rezumată la câteva cuvinte simple : **FI INDEPENDENT !**

Rămâne să judecăm împreună dacă astăzi, în România, sunt sofisti atașați **cauzei**, momentului, avantajelor. Un Socrate (adică un foarte mare intelectual !) nu există. Dar există **amintirea** lui Socrate, cel ce nu s-a lăsat **anexat**, instrumetalizat. Mai mult, el l-a „produs” pe Platon care, devotat lumii Ideilor, a lăsat omenirii o comoară de **înțelepciune teoretică și practică**. Numai că această comoară este **îngropată**, tot mai adânc, atât de puternicii zilei, cât și de micii-intelectuali-anexați-și-predispuși-la-liste-și-semnături-nu-pentru-principii-ci-pentru-persoane...

În fața acestei istorii arhetipale **mereu neînșuite**, parcă îți vine să spui, odată cu Callicles (opus lui Socrate, polemic, dar solidar cu natura **ideală** a lui Socrate), despre sofisti, încredzător în solidaritatea de breaslă : „oameni lipsiți de importanță” (în „Gorgia”).

Sărmanii **Anytos, Meletos și Lycon** – altfel oameni învățați, oarecum - : câtă încrâncenare din partea lor în a **acuză** felul de a fi **intelectual** câtă devoțiune față de cauza **democratică** ! Și totuși, cu ce imagine subversivă au **reușit** să rămână în istorie...

Bref : a nu se uita, **niciodată**, că prima crimă politică a fost săvârșită de **crema** politicii democratice împotriva **libertății de gândire și expresie**, sub forma ei **exemplară** istorică și tipologică.

Restul sunt sofisme.

Karmen SIMOIU

De nedefinit...

E marea visurilor mele,
Tărâm sistat de-un farnec sec,
Și nostalgia clipei grele
În care astăzi mă înec.

E dor de viață, dor de moarte,
Miraj ce scânteie-n apus,
E cea mai neînțeleasă carte
În cinstea celui ce s-a dus.

E taina nopților de vară,
Minutul fără de secunde,
Și trenul ce oprește-n gară,
Doar ca să plece nu știu unde.

E foaia ruptă dintr-o carte,
Ce luptă pentru nemurire,
E-un cer umbrat de stele moarte,
E-un sentiment numit „iubire”.

Culori

Zăpada și petalele de crin,
Scrisoarea ta ce zace îndoită,
O pasăre născută din senin.
Și vorba mea ce moare neauzită.

Un soare sfânt, deasupra-n regiile lumii,
O floare ce urmează calea sa,
Și paginile cărților de rugăciuni,
Păstrate-n taină de bunica mea.

Senin de cer pe ochii tăi ca marea,
O piatră prețioasă l-al ei găț,
Și-un fluture ce colorează zarea,
Caietul meu ce-i de cema lă-un plut.

În nopțile pustii și reci de toamnă,
Un gând în tunecă al nostru drum,
Pantofi de lac, pustiu, picior de doamnă
Și ziua când se va alege scrum...

Azi...

Azi ninge isteric, cu fulgi de durere,
Iar vara din noi a murit,
Fereastră deschisă, iubiri efemere,
Și timpul ce doare cumplit.

Azi pagini de viață se pierd în visare
Și totul devine „cândva”,
Un dor ce apasă, o lume prea mare,
Cenușă în inima mea.

Azi pare că totul mă-n treabă de tine,
Tu crezi că-am uitat cine ești...
Un om ce se pierde, un altul ce vine,
Dorința de-a crede poezii.

Azi ochi-mi sunt alții, dar totu-i la fel,
Mi-e greu să revăd ce-am trăit,
Un suflet ce pierde și dorul de el,
Azi ninge isteric, azi ninge cumplit...

„Merită să-l primim ca pe un folclorist adevărat”

Extrase din intervențiile celor prezenți la lansarea de joi, 22 februarie 2007, de la Institutul de Etnografie și Folclor „Constantin Brăiloiu”, a volumului „**Vasile Alecsandri și cazul Miorița – O anchetă literară**”, autor Alexandru Bulandra

Dr. Sabina Ispas, membru corespondent al Academiei Române, directorul Institutului de Etnografie și Folclor „Constantin Brăiloiu”: „... Putem aborda subiectul „Mioriței” în această dezbatere de joi pornind de la sugestia autorului, care chiar nu mește această lucrare „cazul”, „o anchetă”. De data aceasta este un fel de anchetă judiciară, al cărui rezultat este cel pe care folcloriștii i-l au obținut prin analizele lor de text, pornind, bineînțeles, de la conceptele fundamentale: motiv, variante, tip. Și, în cadrul acestui sistem de analiză, care este specific folcloristicii, în timp, folcloriștii au ajuns la concluzia că există, în aceste variante, o contribuție substanțială a autorului. Dar sunt în formații care merg până în secolul XVIII care probează existența unor variante foarte apropiate de evoluția poetică a textului lui Alecsandri. Lucrarea domnului Bulandra are două mari calități. Una: autorul a citit enorm, model în privința aceasta pentru mulți cercetători. Enorm înseamnă chiar uluitor de mult! Și chiar a citit cu creionul în mână, nu a citit superficial. A doua este cutezanța. Eu am scris un material ceva mai lung despre „Miorița” și am zis acolo că nu mai am curaj să mă ating de ea pentru că nu mai am timp să parcurg tot ce s-a scris pe acest subiect. Am propriile mele idei despre „Miorița” și am o cutot altă interpretare. Aceasta nu mă împiedică să salut cartea domnului Bulandra. Trebuie să salutăm acest efort extraordinar, precum și cutezanța. Cutezanța de a te apropia de o temă pe care, astăzi, foarte mulți o folosesc ca pe o temă negativă, pe nedrept. Foarte mulți folosesc „Miorița” pentru a denigra un fel de model mintal caracteristic civilizației acestui areal. Și nu e drept. Câtă lume mai analizează astăzi mesajul estetic al „Mioriței” lui Alecsandri? Este important să apropiem mesajul „Mioriței” de generația noastră, iertați-mă, am vrut să spun de generația mileniului III. Un text peren nu pierde și nu-și pierde niciodată semnificația reală...”

Dr. Marin Marian Bălașa: „Pentru mine, evenimentul este foarte special și am emoții. Pentru că este o întâlnire în tre prieteni cunoscuți și prieteni total necunoscuți. Mă reîntâlnesc cu oameni pe care i-am cunoscut cândva, apoi i-am uitat. Împreună cu ei (cu Dobrică, Teo și Silviu) am descoperit un folclor extraordinar, deci le datorez personal ceva. Chiar dacă pe ei ca indivizi i-am cam uitat și acum continui să mă visez într-un loc foarte metafizic, pe coclaurile de la Alexeni, Copuzu și Sărățeni, unde am întâlnit niște perle, niște epifanii ale culturii folclorice tradiționale și pe care visez mereu că le regălesc. Eram acolo chiar cu editura lăcestei cărți. Au venit aici oameni foarte speciali. Chiar dacă lălo mița nu v-a spune foarte

CINE ASCULTĂ ?

După ani mulți de experiență am ajuns la concluzia că nimeni nu ascultă pe nimeni. Viața noastră se consumă ca un lung și monoton monolog. Există și scurte momente de dialog, atunci când partenerii își trag pumnii reciproc. Dialogul se consideră încheiat când unul din cei doi cade lat sau, în cazurile fericite, ambii cad lași... Era să uit... există și a sculători de profesie, dar ei nefiind implicați emoțional ar trebui să-i scoatem din ecuație.

Deci, dacă nimeni nu ascultă pe nimeni cu adevărat, înseamnă că planeta este populată de o șleathă inconștientă de alienați.

E grav, veți spune! Ba bine că nu. Un tâmpit care nu realizează că e tâmpit, cândva va muri fericit. În țara chiorilor a normal este cel care are doi ochi.

Deci, cine ascultă pe cine?... Poate DOMNUL? Câteodată suntem îndreptățiți să credem că nu o face.

Și totuși, cineva trebuie să ne asculte. CINE OARE?

F.M. CIOCEA

DRAGĂ PRIETENE,

Mi s-a acrit să fiu român! Aș vrea să devin american sau neamț, sau mai bine extraterestru. Așa, poate voi scăpa de ipocrizia politicianilor, a bancheților hrăpăreți, a femeilor înfătușate și pervertite, de tabloul jalnic al cetățeanului obișnuit alergând ca turbatul după banii care i se scurg instantaneu din buzunare.

Dragă prietene, m-am hotărât!

Aș vrea să devin extraterestru. Să părăsesc această planetă o sută de ani și să revin când îmi va fi dor iarăși de ipocrizia politicianilor, a bancheților hrăpăreți, a femeilor înfătușate și pervertite. Și mai ales îmi va fi dor de cetățeanul obișnuit ale cărui buzunare peticite au propus societatea din epoca de piatră spre zorii unei civilizații galactice.

JURNALUL UNEI CAPRE

- Fetelor, vorbiți capra suratelor sale, cred că m-am îndrăgostit.

- Uauuu!

- Da, de ce vă mirați? M-am îndrăgostit la prima gândire de trei bucureșteni, de fapt dragostea este reciprocă, chiar dacă nu ne-am văzut niciodată. Sunt așa de pomzi încât vor să-mi construiască o casă numai și numai a mea, undeva prin Oltenia... Vai, ce fericită sunt!

Măi de parte urmează jurnalul pe care, chiar dacă l-am reproduce, nu-l veți înțelege, deoarece a fost redactat în limba caprelor și, fiindcă un dicționar nu există încă, sperăm ca cei trei să întoamească unul câte unul dragostea se menține fierbinte, și nici mai târziu ca lansarea să devină postumă din punctul de vedere al caprei

DOVLEACUL URIAȘ

Am cultivat cândva o porțiune de teren cu semințe de dovleac. Îmi făcusem socoteala că voi avea ceva material pentru plăcinta de iarnă, plăcintă pe care o ador.

Semințele mi le-a adus cineva, care le avea de la altcineva, care la rândul său le primise de la cine știe cine. După ce semințele au fost puse în pământ, practic am uitat de ele. Vara era pe sfârșite, căldura obositoare se mai domolise puțin iar seara, plimbarea prin grădină devenea o adevărată plăcere. Mă plimbam deci, când atenția mi-a fost atrasă de un dovleac care era de două ori mai mare decât ceilalți. Au trecut niscaiva zile, când probleme stringente m-au ținut departe de grădină. În fine, treburile fiind rezolvate, am fugit repede să văd cum crește dovleacul în colțul său de grădină. Pur și simplu uimirea m-a paralizat: dovleacul meu era de cinci ori mai mare decât semenii săi! Un zgomot surd, ca un zumzet de albine, se auzea când mi-am apropiat urechea de coajă... Uriașul creștea văzând cu ochii, la fel și

zumzetul. Era așa de fascinant încât nici nu-mi mai venea să plec din grădină. Mi-am adus un scaunel și un termos de cafea, hotărât să nu pierd nimic din miracolul care se săvârșea în fața mea. Pur și simplu mă fascina, mă hipnotiza acel zumzet care devenea mai limpede cu cât dovleacul creștea mai mare.

Mi-am adus un pat și mâncare, chiar și un cort, pentru a nu pierde nimic din marșul frenetic spre gigantism al dovleacului. Familia, îngrijorată, și-a trimis emisarii pentru a mă convinge să părăsesc tabăra aceasta insolită, dar fără efect, zumzetul mă ținea captiv.

După aproape două săptămâni, la amurg, aproape adormisem când murmurul crescu în intensitate. M-am forțat să mă ridic într-o rână, tocmai la timp ca să văd dovleacul că răpându-se și, din arcasa lui uriașă, trăsând ca din pușcă, în direcții diferite, BĂSESCU ȘI TĂRICEANU!

multe, prozatorul Nicolae Stan, poezii Șerban Codrin și Gheorghe Dobre, noul coleg Alexandru Bulandra, sunt oameni de mare profunzime culturală, pe care vi-i recomand cu căldură. Nu l-am cunoscut pe domnul Bulandra. Cartea aceasta, cum ați sesizat toți, este o carte foarte specială. Este admirabil și faptul că dânsul a venit aici, ne-a descoperit și a insistat să ne fie oaspete. Merită să-l primim ca pe un folclorist adevărat, chiar dacă nu vine pe urma folcloristicii clasice tradiționale. Descoperă ceea ce folcloriștii deja știau, deja scriseseră, dar nu se cunoștea pentru că folcloriștii nu știu să scrie. Neavând apetit literar, ei scriu niște articole mult prea sobre, prea țepoase. A Alexandru Bulandra vine cu un alt fel de scris, mai literar. Scrie o carte pe care o pot citi toți, inclusiv elevii de liceu. Și foarte bine face, pentru că-i obligă să devină curioși, interesați. Cu știul acesta de roman polițist, cu foarte multă redundanță și retorică persuasivă a făcut o treabă extraordinară și precis cititorii se vor apropia acum altfel de

folcloristică. Riscă să fie citit de foarte multă lume și cu o eficiență pe care noi nu o avem. E o dovadă că toate disciplinele trebuie rehibridizate. Trebuie să renunțăm la acea făloșenie academică. Bulandra descoperă lucruri care meritau descoperite. Ne dă o lecție foarte interesantă. Care va provoca discuții constructive.”

Dr. Nicoleta Coatu: „Există o filieră acceptată de la colind la baladă și există și o structură de adâncime. Este dificil de demonstrat că Alecsandri ar fi respectat această filieră. El a lucrat în epoca dominată de metoda reconstituirilor. El s-a apropiat ca poet de textul oral și l-a reconstituit. Despre eseu domnului Bulandra: vorbim aici de un eseu foarte bine structurat. Și Călinescu a făcut un eseu de foarte bună calitate. Este o diferență enormă între eseu domnului Bulandra și eseu folcloristic-amatoristic, care este o scriitură pășunistă.

A consemnat Gh. Dobre

ALEXANDRU BULANDRA

MIORIȚA

ULTIMUL DISCURS AL PREDESTINĂRII

I. Acel Cineva care vede și aude

1. Vreau să cercetez textul scris al „Mioriței” ca și cum ar fi ajuns la mine pe o filieră necunoscută și care nu poate fi cunoscută. Tabu. Este interzis să mă gândesc la ea !

2. În acest caz, mă simt obligat să construiesc o ipoteză cu privire la intenția Acelui Cineva care îmi spune ce vede și aude. El nu se confundă cu cei tei ciobănei pe care-i vede venind întrucât îi vede venind, deci sunt separați de Cel care-i vede. La primele lecturi nici nu L-am zărit deși El încerca să se insinueze în mintea mea sub forma unor mirări nespuse : De ce Acel Cineva care povestește n-a dus lucrurile până la capăt ? Chiar nu mai era nimic de spus, de relatat ?

3. Presupun că El deține o anume poziție în spațiul sugerat de text, undeva la înălțime... pe o înălțime care-i permite să vadă până departe, în vale, drumurile și drumeții. El și numai El îi zărește pe cei trei și turmele lor venind „Pe-un picior de plai, / Pe-o gură de rai”.

4. Aici e aici ! De ce spune El așa și nu alt fel ?... Așa vede El de acolo de unde se află. Să consult dicționarul... „Plai, plaiuri, s.n., 1. Versant al unui munte sau al unui deal, creastă, culme, vârf al unui munte sau al unui deal. P. gener., munte, deal mare. 2. Regiune de munte sau de deal aproape plană, acoperită în general de pășuni. 3. Drum sau cărare care face legătura între poala și creasta unui munte ; potecă. Etimologie necunoscută”... Din articolul atașat cuvântului „Picior, picioare, s. n., ... 5. P. anal. Partea de jos a unui munte, a unui deal etc.; Zonă mai largă de la baza unei forme de relief” ... „Picior de plai” ar desemna așadar un drum, o cale, o potecă ce

străbate muntele de la vârf la poale. Acest sens mi se pare că e susținut și de versul „Se cobor la vale”...

5. „Rai, raiuri, s. n., ... Sunt mai multeraiuri?... Loc plin de încântare și de fericire unde, potrivit credințelor religioase, ar ajunge după moarte sufletele celor care respectă preceptele religiei ; paradis, eden. Fig. Loc din natură deosebit de frumos. Fig. Loc în care cineva se simte deplin fericit. Din sl. raj.”... În sfârșit, „Gura, guri, s. f., ... II. Deschizătură a unui obiect, a unei încăperi etc prin care intră, se introduce, se varsă, iese ceva, prin care se stabilește o comunicație.” Deci „gura de rai” ar denumi deschizătura prin care se intră în rai sau, cel puțin, într-un fel anume, se stabilește o comunicație cu el. Iar raiul își adună înțelesul principal din credințele religioase : pot utiliza această cale, numai după moarte, sufletele celor ce respectă preceptele credinței respective. Dar Acel Cineva nu-i vede venind pe cei trei în came și oase, întregi, trup și suflet, ca ființe vii?...

6. Observo deosebite esențială în privința domeniului de referință al celor două expresii : dacă „piciorul de plai” referă exclusiv la spațiul real, fizic, identificabil ca atare într-o geografie montană, „gura de rai”, deși poate să dubleze „piciorul de plai” adăugându-i aspectele de frumusețe ale naturii locului și de fericire determinate de acestea, trimite totuși clar și direct la domeniul ideologic, mitico-religios, deci neconcret și ireal. O viziune a sufletului animat de credință...

7. Și încă ceva : expresia „gură de rai” se află în text în imediată vecinătate a privirii Celui care spune „Iată vin în cale”... Scutând din locul său de observație munții și văile. El pare că așteaptă ceva, și

atunci când îi zărește pe cei trei venind, exclamă : „Iată vin în cale”!

8. El îi vede pe unde vin și încotro merg. Dacă parcursul și destinația celor ce vin sunt desemnate prin expresiile „Pe-un picior de plai, „Pe-o gură de rai” și „vin în cale”, se poate sesiza o anume dependență a conținutului lor de semnificații de o ipoteză referitoare la raportul dintre cei ce vin și Acel Cineva care-i vede venind. În ordinea curgerii textului, Acel Cineva îi vede pe ce cale vin și apoi în ce cale vin. Mi se pare firesc să mă întreb în calea cui vin sau, mai prudent, în ce relație ar fi calea pe care vin cei trei cu calea în care vin ?

9. Și trebuie e să mă întorc la Acel Cineva, de astă dată ca la un punct fix, reper central în deslușirea căilor de sens posibile : ei sunt aproape de Mine, vin spre Mine, vin pe calea Mea, vin pe drumul știut de ei și de Mine.

(continuare în numărul viitor)

ȘCOALA DE CÂNTĂREȚI BISERICEȘTI DE LA MĂNĂSTIREA BALACIU (1936-1939)

După înființarea Episcopiei de Constanța, s-a pus problema înființării unei școli de cântăreți bisericești, similară celor care existau deja în alte eparhii. Aceasta, firește, spre a se rezolva nevoile de cântăreți ale parohiilor Episcopiei. Școala avea să funcționeze câțiva ani la Constanța, într-un local impropriu, astfel încât s-a pus problema mutării ei. La 24 septembrie 1927, când se hotărâ înființarea mănăstirii de la Balaciu, între argumentele pentru constituirea acesteia se preciza și faptul că „Școala de cântăreți Bisericești <<Episcopul Gherontie>> din Sfânta Episcopie merge greu din lipsă de local propriu” și că „dacă biserica de la Balaciu, ar fi reparată și împrejurul ei s’ar clădi câteva încăperi și chilii, declarându-se astfel Metoh al mănăstirii noastre Tatlageac, ar putea servi școala de cântăreți, așa cum mănăstirea Cozia din Eparhia Râmnicului-Noul Severin, servește școala de cântăreți a episcopiei respective”¹. Mutarea școlii la Balaciu avea să fie amânată aproape un deceniu, în lipsa unui local corespunzător. Cu ocazia vizitei sale la Mănăstirea Balaciu, la 7 mai 1932, P.S. Episcopul Gherontie hotărâ construirea unei clădiri acolo, pentru strămutarea școlii de cântăreți de la Constanța². În anul școlar 1934/1935, instituția funcționa tot în vechiul Tomis, având ca director pe P.C. Ionom Grigore Dumitrescu, vicar episcopal și un total de 23 elevi, dintre care 13 în clasa I, 6 în clasa a II-a și 4 în clasa a III-a. Tot nu avea un local potrivit misiunii sale, așa încât Consiliul Eparhial considera ca o necesitate mutarea ei la Mănăstirea Balaciu, „unde

cu mijloacele ei, credem că va veni mult în ajutorul funcționării regulate și pregătirii cât mai complete a elevilor”³.

La începutul anului 1936, pregătirile pentru mutarea școlii la Balaciu erau în toi. Încă de la 1 decembrie 1935 fusese numit un secretar și pedagog la Școala de cântăreți, Ioan I. Irim, student în teologie, trimis pentru aceasta la Mănăstirea Balaciu⁴, iar de la aceeași dată fusese numit și un servitor (om de serviciu) pentru școală, Constantin Lăudat⁵. În vara anului 1936, decizia pentru mutarea școlii în așezământul ialomițean era luată. Printr-un proces verbal al comunității de la Balaciu, datat 24 august 1936, se menționa că la 17 iulie, starețul Gherman Jordan întocmise un referat pentru construirea unui local destinat școlii, după „planul Moldoveanu”, la 18 iulie dându-se și decizie în sensul a ceea. Analizându-se apoi posibilitățile bănești, s-a văzut că nu puteau fi acoperite cheltuielile pentru ridicarea unei clădiri noi, așa că s-a hotărât repararea și extinderea localului deja existent în incinta mănăstirii. Comitetul de construcție, numit de Episcopie și care era condus de starețul Gherman, ajutat de preotul Ioan Alexandru, parohul de la Sfântu Gheorghe, de cisea a se face împrumutarea sumei de 50 000 lei, necesară tocminii meșterilor și cumpărării materialelor⁶. Suma respectivă, împrumutată de la P.S. Episcopul Gherontie, urma a se înapoia prin fondul ce se constituia după 1 octombrie 1936, printr-o taxă de construcție impusă fiecărui elev⁷. La 28 august 1936, comitetul încredința

suma menționată starețului Gherman, pentru meșteri și materiale. Pr. Ioan Alexandru a tocmnit meșteri din împrejurimi, pentru a face zidăria și tâmplăria localului. Zidarul Alexandru Nicolae din Balaciu era tocmnit pe suma de 4 000 lei și produse (mălai, făsole, brânză ș.a.), iar tâmplarul Ion Gh. Nițu din Sfântu Gheorghe era tocmnit pe 5 000 lei și mâncare. Urmau a se face tencuiala clădirii vechi, zidărie nouă ca „întăritură” la clădirea veche, zidărie de „înăditură” a dormitorului vechi, precum și a dăugare a unui nou plafon⁸.

În toamna anului 1936, lucrările localului destinat școlii erau terminate, iar Școala de Cântăreți Bisericești „Gherontie Episcopul”, a Eparhiei Constanței, era mutată la Mănăstirea Balaciu. Avea să funcționeze acolo 3 ani școlari, până în 1939. Pe lângă încăperile destinate școlii, comunitatea monahală a pus la dispoziția școlii și două încăperi pentru familia directorului, baie pentru elevi, precum și 20 de paturi, primite ca donație de la destinațul Seminar Teologic de la Constanța. Școala a funcționat după programa vremii, cuprinzând discipline de teologie și muzică bisericească. La mutarea școlii la Balaciu, directorul ei era Octavian Kehaiciuc, bucovinean de origine, licențiat în teologie al Facultății din Cernăuți⁹. A urmat apoi Alexandru Raicu, până la mutarea școlii de acolo. Dintre profesori, sunt de amintit Pantelimon Frunză, absolvent de Școală Normală, profesor de muzică¹⁰, preotul Grigore Popescu, venit de la parohia Florica, la 15 februarie 1937, ca profesor

(continuare în pagina 9)

ÎNDULCIRE

Motto:
Pământ al singurătății! Străin veneam întru țărâna nașterii mele

Casa se îngropase adânc în pământul ei, în buruieni și salcâmpi, în umbra dudului și a nucului, în vii sălbaticе și în cerul imens al septentriónului, înstelat ca o răsărire a brazdei, în dănuirea singurătății greierilor izvodind de-atot pe întinderi pierdute în orizonturi.

Somnurile casei m-au pândit blând, m-au mușcat de picioare cu dinți moi, m-au ademenit cu umbre curcubeice și păsări albastre plutind în lună, ciovici bocind și păianjeni păzind geamurile și cuiburile.

Buruienile au trecut prin mine și cioatele miriștii, m-a îngâlbénit căprița cu pudra ei verzuie și m-a îmbrățișat troscotul, mi-au intrat în tălpi colții babei și dracila, amestecându-se în sângele meu, s-au agățat de mine scaieții și m-au întâmpinat ciurlanii.

Ascuns în bălării crăpase sub brumă mierea pepenului galben, mi-a dat să mănânc și amirosurii de smirnă m-au cuprins, gust înecăcios stăruia în cerul gurii și în gât și am știut că acesta este fructul pământului acestuia și firea lui va starui în mine pentru toata viața.

Porumbe albastre în tindea ramul ghimpos, boabe argintate de brumă, și pere mici pădurețe mi-au strepezit dinți și sângele și firea, dănuind arome ascunse în carnea mea, în auzul meu și nările mele, ca o otravă neștearsă.

Acri ochii țiganului, mura ochea dintre ruguri și îmi ardea trupul și îmi îndulcea buzele îmi innegrea dinții, îmi creșteau urechi și ajun geam în ger plimbăreț, până la ciupercile dulci cu miros de aluat, ca să mă întorc la rosturi.

Jeruiesc măceșele și gherghinele, pădurea arde în focuri reci, pastelate, ies hribii în toamnă târziu și bureții negri și roșcovii pistruiați, și din toate mă-nfrupt ca un prinț al locului.

Aricii îmi pun între mâini blana țepoasă, mă-adulmecă blând cu boturi de șoarece, mă-nțeapă trecându-mi în fire în singurarea și glasurile ascunse ale pădurii, limbile ei, cântecul.

Orbeții îmi împing sub tălpi pământ reavăn ca pâinile coapte, pufoase, să calc în spre drumurile pustietății.

Iată, cățelul pământului mă cheamă, cu numele numai de mine știut, pământul acesta mă vrea, al lui o să fiu, mă voi risipi în el și voi înflori în maci, licărind întru taină!

Dintr-o singurătate a dezmațului mi-am aflat femeia, dintr-o durere fără capăt, ca halucinantul cântec al greierilor, ea m-a tras dinspre bălci, în spre seară, mi-a deschis pântecul ei și am mâncat împreună mărul dulce al sărutului. Tâmpilele ei albastre se vor îndori de mine și atunci când oftând mă va aștepta înșelându-mă.

Ea va spune: El e, sunt sigură pe el îl aștept, nu mi-l luați, el s-a îngropat în mine, de aceea locul acesta îl recunoaște de-atot. Picioarele lui sângerează pe miriști, el calcă pe urmele tălpilor mele în tristatul bărbat, căutându-și femeia.

Și dintr-o dată din toate se arată Dumnezeu, grăind neînțeles, dar atât de clar în cât iubeam pentru totdeauna lucrul Măinilor Lui, firea mea împărătească, dulceața necazurilor mele,

a bucuriilor mele, „cele nearătate și cele ascunse ale înțelepciunii Sale” mi-a arătat duhul miriștii, duhul movilei și al crivăilor mi-au cântat greierii noapții m-au furat dănuind firea mea fermecată de-atot, devenind atotapământului acesta, nemaiputând lipsi din el, din cântecul lui trist, amețitor.

Iată greierii sună, dănuie peste pustietăți lunatice, peste cer și pământ, simfonie izvodind ca izvoarele, înecând pământul și lumea, diluiv pe care rătăcesc casele și somnurile.

Înduhovnicu-m-am, Doamne, aflat-am de Tine în buruieni și moarte în topirea vegetației de an, în secetă și veselia nebună, în locul acesta unde nu s-a întâmplat nimic, doar s-a viețuit crâncen până la os, până la durerea din măduvă și rărunchi, până la amețirea minții și incurcarea limbii, până am ajuns rob stăpânirii, până m-am eliberat de libertate.

Iar se aprinde pădurea, de roadă, „mană cu nemiluita”, ciorchini negri și roși, ciorchini albi, verzi și de aur, pâini din pământ, aer păstos ca de miere, porumbe albastre - ndulcite de brumă, măceșe-nmuiate de-ncuietorul de seve, mierea luminii, vaiere de frunze și jale de-atot și neunde, curcubeie în noapte, luna cu halou hristic, sângerând se coc greierii, Carul Mare-i la praguri încărcat de otavă, de dohuri cuibând, se pierd ochii voinicilor în samu rastră, moare femeie în văile albe, jelește mămăna în pustietate, sunt plin doldora, sunt bogat ca un mire gata de moarte.

ANGHEL MACEDON PIȘCU
(din volumul Fast)

Adria BĂNESCU

Sonetai ochiului

Un paj e ochiul – cu pasul sprinten
Printre-nserări în urme verzi își trece
Solia : apostat și stea cu pinten
Mascând căldura finii pân' la rece.

Nu ține-n veci de tren-a-mpărătească
Ci însuși împăratul se visează
Râvnind coroana clipei nelumescă
Osârdia-i stă-n geana noapții trează.

Maestrului Radu Cârneli,
la aniversare

Cu Pegasa, anipatul, se-nvecină
Dogoarea lui – când setea-n mine bate
Și zborul său sfințește în lumină
Împărății demult mie uitate.

Că vom domni când va – nu e-ndoială:
Când râde ochiul meu – al tău se-nșeală...

TITI DAMIAN

„BIRUIT-AU GÂNDUL SĂ MĂ APUC DE ACEASTĂ TRUDĂ...”

Momentele cele mai dificile prin care trece cineva care se apucă să scrie o cronică de carte sunt alegerea titlului și mai ales fraza de început, care, de obicei, sunt căutate, migălite, dar mai ales șlefuite, într-un cântec trebuie să-l prindă pe cititor, în « capcana » lecturii, dar să și sintetizeze, metaforic, conținutul. Mie mi-a venit în minte un titlu care multora le pare exagerat, un citat din cronicarul Miron Costin, care să facă trimiterile la truda Profesorului Ilie Mândricel, pe care, păstrând proporțiile, îl pot numi (și demonstrația o voi face în continuare), un Miron Costin al boziorenilor și, deopotrivă, al buzoienilor. Asocierea este posibilă dacă avem în vedere celebra metaforă a cronicarului, „iscusită oglindă a minții o menești, scrisoarea”, metaforă care se potrivește și cărturarului boziorean. Autorul nostru cu contemporan găsește pentru cărțile sale două motouri la fel de inspirate, amintind condiția profesorului de țară, dar nu a oricui, ci și a cercetătorului. Unul vizează vocația dascălului „ce pătrunde în fiecare dimineață în misterioasa clădire a școlii, în care se petrece, de generații, miracolul cărții, al începuturilor culturii, al începuturilor cunoașterii și al începutului omului din copil” („*Izvoare din adâncuri*”). Altul vizează condiția și legătura dascălului cu comunitatea căreia îi aparține sufletește și spiritual: „Pentru o mai dreaptă a Boziorei cinstire” („*Chemarea clopotelor scufundate*”) (eu înțeleg aici că Boziorei trebuie cinstit pentru istoria sa, el, dascălul rămâne un anonim!)

Filolog (absolvent de Filologie), filozof (absolvent de Filozofie), profesor prin formație, istoric din dragoste, cercetător prin vocație, Ilie Mândricel, profesor de mai bine de 40 de ani în comuna Boziore, Buzău, face parte din tagma extrem de rară (dacă nu unică!) a profesorului (de țară!) – cercetător. Născut în Crevedia de Giurgiu, a fost repartizat la sfârșitul facultății în Boziore (la început în satul Fișici), s-a naturalizat, devenind muntean prin adopție. Un mare noroc pentru el, unul și mai mare noroc pentru bozioreni și pentru buzoieni, căci destinul lui s-a întâlnit și s-a împletit cu acela acestora. O mare șansă pentru el să se întâlnească cu cea mai mare densitate de vestigii rupestre și de rămășițe monahicești din zona Subcarpaților Buzăului, cele mai multe pe raza Boziorei, în fața cărora n-a rămas indiferent. Și-a descoperit chemarea și și-a urmat vocația. A tipărit (coautor) „Vestigii rupestre din Munții Buzăului” (editura Arhivelor Statului Buzău, 1980), „Izvoare din adâncuri. Începuturile în vătământului buzoian la sate” (editura Casei Corpului Didactic, Buzău, 2000) și „Chemarea clopotelor scufundate” (editura Vega, Buzău, 2006). Pregătește (în colaborare) un album multăsteptat, „Sihăstriile rupestre buzoiene”

„Consăteni” (cum îi place lui să spună într-o dedicație) de Subcarpații Buzăului (eu din Muscelul Cărmănești, dar am învățat la Boziore), eu prin naștere, el prin adopție, ne-am întâlnit prin 1968, într-un moment cam dificil pentru mine. Un profesor de la Facultate mi-a „cerut” să-i aduc o carte veche (aveam de dat un examen la Literatura română veche). Ilie Mândricel m-a salvat dându-mi „Optglasarul” lui Cucuzel. Am luat, bineînțeles, examenul, dar în anul acela am părăsit locurile natale, stabilindu-mă în Bărağan. De atunci nu ne-am mai văzut, dar mai știam câte ceva unul de celălalt, prin intermediul unui prieten comun. Ne-am întâlnit în 2005, când i-am dăruit, în schimbul cărții celei vechi, romanul meu, „Fagul”. Destinul nu-i întâmplător, noi ni-l alegem, citisem undeva. Am descoperit acum că am păstrat permanent „ceva” care ne-a chemat și ne-a apropiat. Amândoi ne-am aplecat cu seriozitate și pasiune asupra zonei acesteia binecunoscută, cu mijloace diferite: eu – cu cele specifice subiectivității romancierului care face din Fagul de deasupra Buduilor (chiar există, a și fost declarat monument al naturii!) un totem al locurilor, iar el – cu mijloacele specifice profesionistului, cercetează „chemarea clopotelor scufundate” și scoate „izvoare din adâncuri” (splendide metafore din titlurile căștilor Domniei sale!)

„Izvoare din adâncuri” este cartea unui pasionat, a unui erudit, a unui cercetător care realizează cea mai completă istorie a învățământului buzoian la sate. Cartea se impune, în primul rând, prin rigoare și prin metodă. În prealabil, face o analiză amănunțită a stadiului cercetărilor până la el, continuă cu originile învățământului sătesc buzoian (desigur școlile de pe lângă mănăstiri). Pentru aceasta, cercetează cu minuțiozitate numeroase manuscrise românești, slavonești și grecești, urmărește apoi apariția și evoluția tipografiilor. Capitolul cel mai amplu este dedicat învățământului sătesc, începând cu secolul al XVIII-lea, continuând cu prima jumătate a secolului al XIX-lea, până la domnia lui Cuza, inclusiv. Urmează monografiile substanțiale, detaliate și extrem de documentate ale școlilor private, ale celor de pe lângă mănăstiri sau de stat din fostele județe Râmnicu Sărat, Saac și Buzău. Descoperim în carte, pe lângă o cercetare obiectivă rece, cu cifre și date, realizată cu obiectivitate și rigoare științifică, într-un mod accesibil, și o cercetare „de suflet”, care apropie cititorul, trimițându-l cu ochii minții, și în timp, înapoi, și în spațiu, stărnindu-i permanent curiozitatea. Spre edificare, citez prezentarea școlii de la Berca: „Pe un platou dominant, apare chipul de palimpsest al ruinelor fostei Mănăstiri Cetățuia (Berca). Înainte de Marea Unire, localitatea se înfățișa lui N. Iorga «ca un sat de munteni săraci, care se coboară la câmp ca să câștige, câteva luni din an, 40 de bani pe zi.

Niciodată el n-a putut să aibă vreo însemnătate, dar un domn...a făcut aici o mănăstire». La mănăstirea Berca (cercetătorul îl corectează pe Iorga!), ctitorie nu a unui domn, ci a boierilor Cârdești, a funcționat o școală în primii ani ai veacului trecut...”. Urmează informații despre dascăli, despre profii ei (pregătea fârcovnici și grămăticii) și încheie cu o propoziție ce spune mai mult decât o istorie: „La înțelegerea în actualul local al școlii din Pleșcoi, o placă din marmură face să dăinuie peste timp numele slujitorilor ei, cu începere din 1838”. Nu sunt uitate nici școlile „uite” de vreme, precum cea de la Moșica: „În ciuda faptului că în partea câmpului nu obșnuiesc locuitorii să-și dea copiii la învățătură, în august 1833, funcționa o școală românească în satul Moșica, din comuna Smeeni, plasa Câmpului. Era o școală de sat, întreținută de locuitori, cu 9 școlari care < au sorocul învățării și dădă imi neață până seara Niță Dascălul le lua câte doi lei pe lună la fiecare >”.

Cartea se ocupă și de organizarea învățământului, având capitole care urmăresc pregătirea și activitatea candidaților de învățători pentru satele județului Buzău, oferă informații despre manualele folosite, despre clădiri, despre fonduri, despre conducerea învățământului. Pe mai bine de 80 de pagini cartea prezintă diverse anexe ce urmăresc documente, hrisoave, zapise, (în românește și slavonește), nume și chipuri de preoți, călugări, dascăli, logofeți, grămăticii și dieci. Prezintă o listă cu scriitorii de acte din mediul rural, numeroase rapoarte ale ocârmuirii, circulare, cataloagele candidaților cu nume, prenume, vârstă, stare civilă, satul. Cartea mai are și un indice al numelor de sate, în ordinea alfabetică, foarte necesar pentru oricine vrea să se documenteze. Chiar eu am aflat că în satul meu, au fost învățători în perioada 1833-1860 Ion Vlad, Stan Vasile și preotul Toma Crăciun, a căruia cruce am descoperit-o în cimitirul satului veghind mormintele strămoșilor mei. Mai descoperim în carte hărți, fotografii, facsimile, pomelnice, cataloage, chipuri de dascăli etc. Impresionant este numărul de documente cercetate cu minuțiozitate, 346. Ele spun totul despre truda cercetătorului.

„Chemarea clopotelor scufundate” are un moto extrem de sugestiv. Ilie Mândricel face pentru Boziore mai mult decât au făcut-o toți înaintașii intelectuali. Plasează localitatea în locul pe care și l-a cucerit de-a lungul impresionantelor sale istorii, adică în eternitate. Punctul de plecare al cărții îl reprezintă, după cum afirmă autorul, o legendă a clopotelor scufundate – un așezământ mănăstiresc sau o biserică cu hramul Sf. Dumitru, care s-a scufundat la un mare cutremur când „pământul s-a ridicat, s-a coborât și curtea schitului a fost brăzdată fulgerător de un șanț care s-a adâncit până a înghițit, asemenea unui balaur nesătul, biserica și o parte din chiliile așezământului...”

(continuare în pag. 8)

“BIRUIT-AU GÂNDUL SĂ MĂ APUC DE ACEASTĂ TRUDĂ...”

(urmare din pagina 7)

Și astăzi, spun <împrejurări>, uneori, din adâncuri răzbat la suprafață chemări de clopote. Nu le pot auzi decât anumiți oameni și numai în anumite zile» Și eu le-am auzit. Mărturie stă cartea mea „Fagul” care descrie o astfel de chemare de clopote într-o noapte dintre ani. Până aici este doar legendă. De aici încolo, ceea ce face Ilie Mândricel este istorie, adică știință, după cum însuși afirmă: „Chemarea clopotelor scufundate este pentru cei de azi îndemn spre cunoașterea trecutului și chemare la credință în Dumnezeu”. Este o chemare pe care ea ascultată o și a auzit-o, răspunzându-i prin cartea sa care, cum i lăsa ocazele specifice istoricului, realizează cea mai completă prezentare a mănăstirilor și a așezămintelor monahale din zona celor mai dense vestigii rupestre din Munții Buzăului și din țară, căci Bozioru este situat în centrul acestor vestigii aflate pe traseul Aluniș- Nucuruginoasa.

Interesantă este formula de adresare a autorului, transferată spre cititor prin persoana a doua singular, pentru a-l menține ancorat între lumea depărtată, din trecut, și cea de astăzi, prezentă lângă aceste vestigii – mărturie: „biserica săpată în piatră de la Aluniș (1274), Scaunele lui Negru Vodă de lângă Nucuruginoasa, ruinele mănăstirii Pinu, Dealul Goșilor, Dealul Tocitorilor, Piatra Motnăului, Peștera Agatonul, Lacul Goteș și vestigiile stâlpi ai Tainiței”

Capitolul I, intitulat sugestiv „Din umbra chiliilor în floare” realizează o incursiune istorică spre locașul de călugări Găvanele oferind informații surprinzătoare prin exactitatea lor, prin detalii întinse pe mai bine de 30 de pagini, cu intenția vădită de a epuiza în formația, despre fostul schit Fundătura, apoi despre schitul Vornici – ctitoria lui Mihai Viteazul, despre biserica Sf. Gheorghe din marginea satului Nucuruginoasa, despre fosta mănăstire Motnău, dar și despre actualele biserici din Lemn din comuna Bozioru: Bozioru de Sus, Râu și Scăieni.

Capitolul al doilea intitulat cronicărește „Fost-au, cică, niște legi” aduce în prim-plan informații extrem de exacte despre relațiile sociale ale vremii și relațiile dintre oameni: foia de zestre, diata, înscrisuri de învoire, chezașia, vechile, aducerea la urmă, învoirile agricole, pe mai bine de o sută de pagini.

Și capitolul al treilea, „Oameni și meserii” se întinde cam tot pe atâtea pagini. Intenția autorului, după cum însuși subliniază, este „să învie, măcar parțial, două epoci diferite, două momente ale destinului nostru românesc: Buzăul, județ ce făcea legătura între cele trei provincii istorice românești (Ardealul, Moldavia și Țara Românească) cu care avea relații foarte bine organizate”. Cel de-al doilea moment evidențiază componenta de bază a culturii noastre vechi – scrisul. Ansamblul monastic Aluniș- Nucuruginoasa este considerat „cea mai puternică vatră sihăstrească din centrul țării

noastre, după Dacia Pontică”. Martinizarea lui Sava Gotul (12 aprilie 372) reprezintă prima atestare documentară a zonei Buzăului. Apoi documentele se înmulțesc începând cu mijlocul secolului al XVI-lea, care menționează: martori, jurători, hotarnici, slujitori, preoți, boieriași și pe scriitorii lor, cu febra cumpărării de pământuri și achiziții imobiliare mari. Cel mai harnic slujitor al cuvăntului scris din zonă, Balea lo gofât, a fost o figură reprezentativă a secolului al XVII-lea. Este vizibilă predispoziția auto lui pentru portret: „Știința de carte și-a însușit-o la școala slavoromână de la Menedic. Compunerile lui probează serioase cunoștințe diplomatice și juridice, stăpânirea slavonei, dar și deprinderi practice de agrimensură. Deși nu a fost cleric, și-a oferit serviciile lăcașurilor bisericești. El a fost unul din acei care șubrează tot mai tare pozițiile slavonei, obligând și impunând abolirea ultimelor obstacole, sporind numărul celor ce produceau cultură de expresie românească”

Ultimul capitol, „Trecute vieți de dascăli și de școli la Bozioru, o parafrază inspirată, aduce în prezent câteva chipuri de dascăli, începând cu secolul al XVI-lea și până în timpurile noastre, cu o meticulozitate desăvârșită. Fotografiiile din finalul cărții, ce surprind locașuri și dascăli, stau mărturie.

Impresionează în cartea sa exactitatea datelor, minuțiozitatea detaliilor, tehnica desăvârșită a descrierilor, acuratețea informațiilor și finețea prezentărilor. Cercetătorului nu-i scapă nici cel mai mic detaliu, conștient fiind că lasă totul prezentului și posterității. Privește, cercetează, măsoară, notează, calculează, inventariază, fotografiază, copiază cu exactitate, cu seriozitate și cu responsabilitate. Se ferește de presupuneri, caută documentul, îl analizează și oferă informații. Nu mai lasă loc și altui cercetător venit pe umele lui. Epuizează. Ca un veritabil arheolog, reface întregul din câteva cioburi. Nimic subiectiv. Emoția în fața atâtor documente și descoperiri e lăsată la o parte. Rămâne doar luciditatea. Nicio afirmație nu e făcută fără să aibă acoperirea documentului. Spre exemplificare, prezentăm câteva „modele”. Iată prezentarea bisericii din Scăieni și a inventarului acesteia, realizate pe 10 pagini din care spicuim: „Din punct de vedere al planimetriei și al evoluției acesteia în timp, biserica Scăieni aparține <tipului dreptunghiular compus> construită în stilul vechi al bisericilor din Lemn din zona de deal și de munte a Buzăului, <un vechi tip autohton în Țara Românească, aproape dispărut în Olt, dar încă bine reprezentat în ținuturile vest-centrale ale Munteniei>. Trăsătura individualizată a așezământului o formează lărgimea mai mare a pronaosului față de naos. După un pridvor închis, din scândură, la intrare (L-2,50m.; l-2,70m.), biserica pare formată din două dreptunghiuri, unul așezat pe curmeziș (pronaosul), celălalt pe lung (naosul), continuat cu altarul. Pridvorul prezintă la

jumătate un brâu din scândură traforată cu arcade. Fațada are două ferestre rotunde, ca niște hublouri mici, cu diametrul de 0,28m... Compartimentul următor, pronaosul (4,60m. x 6,30m.), fiind mai lat decât lung, depășește pridvorul cu 1,80m. pe fiecare parte și naosul cu 0,80m. pe fiecare din laturile de N. și S. Pronaosul a fost adăugat ulterior, spre a se mări spațiul și a susține deasupra o turlă octogonală nepătrunsă. Aceasta se sprijină pe patru dulapi masivi de brad” ... Urmează prezentarea acoperișului, a turlei, a picturii cu semnificația tuturor icoanelor și, cum era și firesc, o foarte minuțioasă prezentare a cărților: Tetraevanghel, Cazanie, Evanghelie, Molitfelnic, Ceaslov, Liturghii, Agheasmar, Ceasoslov, Rojdanic, Slujba sfinților patimi, Acatister, Minei, Cataviser, în total 19 cărți.

Dezbăcând cele două cărți de haina scrutatoare a omului de știință, rămâne însă scriitorul, căci descoperim aici pagini strălucite de descrieri, portrete desăvârșite, mici narațiuni ce pot constitui puncte de plecare pentru eventuale nuvele sau romane, evocări de mare rafinament și, peste toate, suflet. Să nu uităm: domnul Ilie Mândricel nu este vreun angajat al Arhivelor Statului. Este un serios profesor de țară care își face meseria în fiecare zi: corectează caiete, teze și extemporale, pregătește lecții pentru a doua zi, are familie și gospodărie, are griji și bucurii, dureri și necazuri... Și totuși peste toate rămâne pasiunea. Numai la această carte are (atenție!) 1427 de note de subsol. Am încercat să socotesc cam cât timp i-a luat documentarea, presupunând că a folosit pentru fiecare fișă cel puțin 30 de minute. Las cititorul să înmulțească. Să mai adăugăm drumurile făcute la arhive. Plus fișarea. Plus ordonarea. Plus redactarea. Plus scrierea cărții. Plus tipărirea. Nimeni nu l-a obligat să-o facă. Numai pasiunea, adică acea țâșnire de gând a cronicarului, adică „Biruit-au gândul să mă apuc de această trudă, să scoț lumii la vedere...” Și mai continuă, odată cu înaintașul: „Scriptura (scriitura) desparte lucruri de ochii noștri, ne face de le putem vedea cu cugetul nostru... Scrisoarea este un lucru vecinic...”

N. B. În ARGUMENT autorul amintește frumoașa legendă a chemării clopotelor scufundate. În această privință, afirmă că nu are documente și că are destule îndoieli în privința localizării schitului cu hramul Sf. Dumitru. Dacă va studia istoria bisericii cu același hram din satul Muscelul Cărmănești, din același perimetru, (și cred că o va face), mai mult ca sigur va găsi răspunsul, mai ales că îl va ajuta și un argument toponimic: Dealul Vătraului, la poalele căruia se află o Vatră de sihăstrie, lângă care au mai fost construite încă două biserici, înainte de aceasta, construită și ea acum mai bine de 100 de ani, tot cu hramul Sf. Dumitru. Eu am indicii, dar nu-s cercetător. Îl las pe Domnia Sa.

DE-A RÂSU'-PLÂNSU'

1. Evenimentele din 89 l-au surprins pe eroul nostru într-o stație de autobuz din periferia capitalei. Mucul unei țigări ieftine sta spânzurat în urloiul format în strungăreața dinților săi. Ftizic, nu de nemâncare, ci mai mult de nesomn, fumat și consum de băuturi alcoolice.

Scruțează drumul, în gândul ocrotitor că adidașii săi nu vor fi doborâți de bruma dimineții. Limitat în vorbire pe fondul unei secete cumplite de cultură, parcurge treptat treptele dospirii în pântecu lnoii ordini publice, în special în cămărilor acumulărilor materiale! Armă pe umăr, amante tinere, mașini bengoase, personalizate, proprietăți delimitate în luciuri de ape și garduri monitorizate.

Alles al neamului în forul legislativ, apare când și când pe ecranele televizoarelor. Întrebat să explice unele aspecte mai subtile, răspunde destul de sincer: „Las-o-n sânge, că-i mai bun!” Văzând mirarea pe chipul celui care-l intervieva, eroul nostru se explică: „Omul, acestea sunt cuvintele care mi-au rămas pe limbă, de când eram debarasor într-o amărăță de cărciumă!”

2. Recreția mare. Elevii din zonă invadează străzile. Peisaj bacovian! Ploi interminabile fac să dispară romantismul de stat pe bănci. Toți se refugiază în scările blocurilor din apropiere, unde consumă ce au cumpărat și fumează tutunul preferat.

Timidă și mamă a trei copii, femeia de serviciu își îmbracă glasul într-o haină maternă și le atrage atenția elevelor staționate în zona sa de responsabilitate: „Domnișoarelor, vă rog să păstrați curățenia pe scară!” Prinde curaj în glas când vede că de ea se apropie domnul profesor „omul de suflet”, cum toți locatarii îl dezmiardă. Lidera de grup a elevelor, mestecă plictisită ultima bugată de pateu. Girul din privirile grupului o autoriză să le reprezinte. Făcu ghemotoc ambalajul pateurilor și cu mare precizie îl aruncă între pantofii profesorului, apoi i se

adresă pe un ton cinic: „Tataie, nu ai un foc?” Rămas fără replică răsucea în căsușul palmelor o pungă de plastic, dată de buna sa soție. Particule de vopsea roșie cu o simbolistică de agresivitate, se desprindeau, maculându-i derma îmbătrânită. Tremuratul din voce mă sperie! Nu am reușit să înțeleg ce a vrut să spună, însă mă uitam sperit la chipul lui, cum printre ridurile pomeților descărnați, lacrimi de neputință încercau să spele o vină neexistentă.

Grupul de eleve părăsi în final locul, nu înainte ca lidera să arunce peste gunguiul omăru lui câteva perle: „Tataie, nu mai stresa fetele, că-și pierd libidoul!”

3. Mă aflam în biroul meu de lucru. Aud bătăi în ușă. Până să rostesc cuvântul de încuviințare, își face apariția preotul paroh Angheluță. Cu chipul răvășit, se fixează într-un scaun alăturat. „Ce este părinte?” Pe chip îi apar unele stări de jenă. „Comisarule am dat de un mare necaz, creat chiar de mine”. „Ei, dacă vina vă aparține și o recunoașteți, veți fi iertat de Dumnezeu!” – spun eu mai mult în alint. „Comisarule, ție î-ți arde de glumă, dar să știți că am dat de o mare belea!”

Căința lui Angheluță aducea spre mine mirosuri bahice. „La ora asta trebuia să fiu în parohia mea să officiez un botez”. „Lasă popo, cum a stat pruncul nebotezat trei luni, mai poate sta o săptămână”. Revine și încearcă să se disculpe: „Comisarule, ai dreptate, însă țin e cont omule, că nașul este chiar primarul din comună!” „O rezolvăm noi și de data asta”, încerc eu să-l consolez. „Eu îți voi înmâna o citație cu număr de înregistrare retroactiv, din care să rezulte că azi trebuia să fii prezent la mine”. „Comisarule, ești un geniu! Pentru asta fac cinste!” Peste puțin timp, la o masă retrasă sorbeam coniacul fin acoperit în cuburi de gheață. Ospătarul, văzându-ne starea de spirit, dădu în etero muzică tămăduitoare a stresului de peste zi. Am părăsit localul, târziu în noapte, lăsând în urma noastră mirări întrebătoare pe chipurile consumatorilor: „Oare cine a plătit consumația, comisarul sau popa?”

Vasile PANĂ

Balada integrării în U.E.

De vântul vestului mușcați
Și capetele doar cucuie
Iată-ne patru ped în trați
În marea, prearâvnita U.E.
După ce-n vreme ne-au negat
Și rădăcinile și graiul:
Țigani, maghiari – un surogat!
Tot de la Est și-au tras mălaiul.

De azi vom trece fără viză
În paradisul muncii negre;
Vom importa orice surpriză
Refuză mințile integre –
Vom exporta numai fătuțe
Când de o palmă-și poartă straiul
Și în notătorul ce le duce:
Tot de la Est își trag mălaiul.

Bătrânii chiar au subsemnat
La pensia pe card: minune!
Mașini cu aer condiționat
Vor duce oaiă la pășune;
Dar și plătiți la standard Vest
Și fericiți ne-om duce traiul
Precum cobaiul după test –
Tot de la Est își trag mălaiul.

De ce-n argou acest refren
Când coada caprei ține scaiul?
Dracula să le dea teren,
Că de la Est și-au tras mălaiul!

Adria Bănescu

ȘCOALA DE CÂNTĂREȚI BISERICEȘTI DE LA MĂNĂSTIREA BALACIU (1936-1939)

(urmăre din pag 5)

de religie¹, Ioan Mirică, precum și Anghel Cristian, casierul și secretarul mănăstirii, amintit la 26 iulie 1938 și ca „profesor la Cântăreți Bisericești de pe lângă mănăstire”². Relațiile între viețuitorii mănăstirii și personalul școlii au fost, de regulă, bune. Apăreau uneori și discuții, datorate mai degrabă orgoliului pății gazdă, așa cum era cazul la 31 decembrie 1938, când starețul Marchian Smuncilă comunica Episcopiei că directorul folosea trăsura mănăstirii și pe îngrijitorul acesteia, spre a se deplasa uneori în satele vecine și la gara Sărăuțica. În răspunsul dat, Episcopia cerea ca directorului, care servea eparhiei, să i se pună la dispoziție trăsura, nu însă și profesorilor școlii³.

Din toamna anului 1939, școala a fost mutată la Medgidia, de cizia fiind la început provizorie, impusă de nevoia reparațiilor localului în care funcționase. În august, apoi în septembrie 1939, starețul mănăstirii făcea cunoscut P.S. Episcopul Gherontie că erau necesare lucrări de reparații urgente, atât la chiliile monahilor, cât și la fostul local al școlii, pentru care propunea să se dea bani din fondul propriu al instituției. De altfel, la 7 septembrie 1939, reprezentanții Episcopiei, consilierii referenți A. Vămav și C. Staicu, constatau și ei că localul în care funcționase școala era deteriorat, după numai 3 ani de folosință, din cauza intemperțiilor, rămânând fără acoperiș, pe alocurea⁴. Reparațiile la clădirea școlii, estimate la 22 059 lei, erau aprobate de Episcopia la 1 octombrie 1939⁵, dar școala nu a revenit la Balaciu. Starețul comunica Episcopiei că încă nu se rezolvase problema predării inventarului bunurilor care aparținuseră mănăstirii și fuseseră folosite de școală, iar pe de altă parte, nu se ridicase încă vesela școlii și cea a familiei directorului. În sfârșit, la 23 noiembrie 1939, Episcopia comunica starețului că Școala de Cântăreți Bisericești de la Medgidia dăruia Mănăstirii Balaciu o cantitate de 75 000 cărămizi, care să folosească reparațiilor la biserică și chiliile⁶.

Școala de Cântăreți Bisericești „Gherontie Episcopul” a funcționat, așadar, vreme de trei ani (1936-1939) la Mănăstirea Balaciu, propusă a o găzdui încă de la întemeierea sa. A fost singura dată când o asemenea școală a existat în cuprinsul județului Ialomița, iar mersul ei în perioadă amintită se suprapune în bună parte chiar cu istoria așezământului monahal.

Prof. Drd. ȘTEFAN GRIGORESCU

NOTE

1. Arh. Măn. Balaciu, *Condiția de Procese-Verbale 1926-27-28-1950*, f.2 v-3.
2. „Tomis” Revistă Eparhială de Constanța, anul IX, iunie-iulie 1932, no. 6-7, p. 12.
3. „Tomis”, anul XII, iunie-iulie 1935, no. 6-7, p. 257.
4. „Tomis”, anul XII, decembrie 1935, no. 12, p. 460.
5. „Tomis”, anul XII, ianuarie-martie 1936, nr. 1-3, p. 76.
6. Arh. Măn. Balaciu, *Condiția de Procese-Verbale 1926-27-28-1950*, fila 10 v.
7. *Ibidem*, fila 10.
8. *Ibidem*, fila 11.
9. Arh. Măn. Balaciu, *Cazier al viețuitorilor mănăstirii. 1938-1949*, fila 9.
10. *Ibidem*.
11. „Tomis”, anul XIV, mai-iunie-iulie 1937, no. 5-6-7, p. 195.
12. Arh. Măn. Balaciu, *Dosar cuprinzând actele privitoare la administrarea averii mobile și imobile și produsele lor, a mănăstirii pe anii: 1927, 1928, 1929, 1930, 1931, 1932, 1933, 1935, 1936, 1937, anul 1938*, fila 134.
13. *Ibidem*, filele 223 și 226.
14. Arh. Măn. Balaciu, *Condiția de Procese-Verbale 1926-27-28-1950*, fila 51 v.
15. Arh. Măn. Balaciu, *Dosar*, fila 258.
16. *Ibidem*, fila 279.

ȘI TOTUȘI SUNTEM MAIMUȚE (GOALE)

Căsuța tipografică a cărții: „Maimuța goală” de Desmond Morris, traducere din limba engleză de Valeriu Rendec, Editura Enciclopedică, București, 1991. Titlul original: The Naked Ape, Triade Grafton, 1977.

Autorul: Desmond Morris (n. 1927), născut la Wiltshire, Anglia. Doctor al Universității din Oxford în domeniul comportamentului animalelor. Șef (din 1956) al Departamentului de Film al Televiziunii Granada la Grădina Zoologică din Londra, realizator de filme despre comportamentul animalelor, fapt care l-a adus în atenția marelui public. În perioada 1959-1967 a fost director al Departamentului Mamifere al Societății Britanice de Zoologie. Opera sa științifică, redactată împreună cu soția, cuprinde peste 50 de titluri: Oameni și șerpi, Oameni și maimuțe, Oameni și Panda, Maimuța goală (1977, retipărită de 9 ori), Grădina zoologică umană, Comportamentul intim, Observarea omului, Gesturi, Zilele animalelor, Clanul fotbalistilor, Ghid de buzunar pentru observarea omului, Rasa umană.

Prezentarea cărții: Amplul eseu „Maimuța goală” de Desmond Morris este alcătuit dintr-o introducere și 8 capitole: I – Origini; II – Sexul; III – Creșterea progeniturilor; IV – Explorarea; V – Agresivitatea; VI – Hrănirea; VII – Confortul; VIII – Animalele.

Autorul afirmă, în introducere, că astăzi, pe planeta Terra, trăiesc 193 de specii de maimuțe, dintre care o specie autonumită HOMO SAPIENS. „Această specie neobișnuită și foarte reușită își pe trece o bună parte din timp examinându-și și mobilurile superioare și tot atât timp ignorându-și-le în mod studiat pe cele fundamentale.”

Cartea este o analiză tocmai a „mobilurilor fundamentale” ale speciei homo sapiens: originile naturale ale speciei, sexualitatea, creșterea copiilor, explorarea mediului, hrănirea, confortul prin adaptare, inclusiv socială, relația cu animalele în procese de colaborare (domesticirea) sau de conflict (așa numitele animale sălbatice).

„Eu sunt zoolog, iar maimuța goală este un animal. Ea este, prin urmare, un vânat frumos pentru tocul meu și refuz să o mai evit, pur și simplu, numai pentru că unele din modelele sale comportamentale sunt ceva mai complexe și impresionante. Scuză mea este că, deși devenit atât de erudit, HOMO SAPIENS a rămas totuși o maimuța goală; dobândind mobilurile noi, elevate, el nu și-a pierdut nici unul dintre cele vechi, pământenești.” (Introducere, pg. 7)

Capitolul V. Agresivitatea

Impulsurile agresive umane sunt explicabile în contextul originii animale a speciei în discuție. Animalele, indiferent de specie, se luptă din două motive: a) pentru stabilirea dominației într-o ierarhie de grup (turmă, trib, societate); b) pentru stabilirea drepturilor teritoriale asupra unui teren oarecare (pădure, stepă, râu, țărm).

Unele specii sunt ierarhice, fără teritorii fixe (maimuțele antropoide), altele sunt teritoriale (pisicile mari: țigru, leu, panteră; lupul, hiena). HOMO SAPIENS este o specie de primat înzestrată cu sistem de ierarhizare și dominație teritorială, ceea ce duce la trei forme fundamentale de agresivitate:

- 1) apărarea în grup a teritoriului;
- 2) apărarea poziției ierarhice;
- 3) apărarea de către mascul, în calitate de cap de familie, a căminului individual în interiorul teritoriului general al coloniei (datorită dependenței prelungite față de progenitură în cadrul unei unități familiale bazate pe perechea-cuplu).

Cum se manifestă agresivitatea la animal, inclusiv la maimuțele antropoide? Agresivitatea se manifestă între doi indivizi ai speciei, de exemplu între un mascul dominant și un alt mascul (care îi contestă dominarea, sau încalcă teritoriul). În mamifer se aprinde agresivitatea, corpul suferind modificări biologice de bază (în sânge pătrunde adrenalina, inima își accelerează pulsul, sângele este

transferat spre mușchi și creier, creșterea tensiunii arteriale, crește viteza de producere a globulelor roșii, zburirea părului, abundența transpirației, activitate respiratorie mărită etc.). Sistemul nervos este cel care transmite comenzile, sistemul nervos simpatic pentru atac, înfricoșare, sistemul nervos parasimpatic, pentru retragere, frică, fugă. De fapt se ajunge destul de rar la confruntare directă, unul învingând prin atitudine violentă, celălalt cedând. Lupta poate evolua prin simularea atacului, fapt care a devenit aproape ritualic, un joc al atacului, o demonstrație de forță, care să intimideze adversarul, care se retrage. Dacă, totuși, lupta fizică este inevitabilă și se declanșează, ea nu devine distructivă, adversarul este alungat, nu este ucis. În interiorul speciei lupta nu este mortală, ci ținută sub control de echilibrul dintre agresivitate și teamă, între violență și cedare fără violență.

„Agresivitatea în interiorul speciei trebuie înfrântă și ținută sub control și, cu cât sunt mai puternice și mai sălbatice armele cu care o specie este înzestrată pentru uciderea prăzii (gheare, colți, forță musculară, n.n.), cu atât trebuie să fie mai puternice și inhibițiile de a le folosi în rezolvarea disputelor cu adversarii. Aceasta este „legea junglei” unde apar neînțelegeri teritoriale și de ierarhie. Speciile care nu au ascultat de această lege au dispărut de mult timp.” (pag. 129)

Comportamentul învinsului în lumea animală: când unul dintre adversari cedează, el se îndepărtează cât mai repede cu putință. Când nu o poate face (retragerea a fost blocată) și rămâne în raza de acțiune a învingătorului, învinsul semnalizează că a întrerupt lupta prin adoptarea unor manifestări caracteristice de supunere, ceea ce servește la calmarea animalului dominant. O formă de cedare este inactivitatea, ghemuirea la pământ în atitudine umilă, schimbarea direcției privirii, mai ales în jos, încetarea zburirii părului, sau oferirea atactorului a unei zone vulnerabile (cimpaneul întinde o labă, semnul pentru individul dominant că învinsul „cere pace”).

În ceea ce privește comportamentul uman în cazurile de agresivitate, profundele rădăcini originare din lumea maimuțelor antropoide sunt mai mult decât evidente, dacă nu identice, dar cu o mare transformare simbolică, încât devin, în unele cazuri, de nerecunoscut valentă militară, de exemplu, este o stilizare a amenințării cu pumnul – palma strânsă – prezentă în agresivitatea cu labele a maimuței.

Trezirea a agresivității în om produce în corpul său acele și evoluții fiziologice, încordări, agitații ca în contextul animal, inclusiv activitățile de transfer (semnale ritualizate în context animalier prin care se transmit informații cu caracter agresiv, rupeți de crengi, „acțiuni de hrănire”, „somm instantaneu”, ceea ce ar părea absurd, dar cu efect asupra celui alt partener de luptă). De exemplu, pe cale culturală omul a mai inventat scoaterea limbii, umflarea obrazilor, datul cu tifa, exagerarea mimicii faciale. Mișcărilor agresive („a sări de nebun”) par a se afla la originea dansurilor violente de război. Supunerea prin ghemuire și scăncete s-a dezvoltat într-o multitudine de alte gesturi, tărălul în genunchi, prosternarea, îngenuncherea, aplecarea, reverența, sărutatul mâinii, al picioarelor.

Omul intimidează prin privire. „Purtarea ochelarilor de vedere și de soare face ca fața să pară mai agresivă deoarece lăgăște artificial și accidental șablonul privirii fixe.” (pag. 134) Inclusiv farurile automobilelor au un efect de intimidare, de signal lor, dovadă că printre proiectanți se află specialiști în psihologie. Gestul maimuței de a întinde laba ca tehnică de domolire a agresivității se regăsește, instinctual, în gestică ceștului și în atitudinile de implorare.

Pedepsirea unui elev cu varga, gest condamnat asupra de autorul cărții, își are origini ancestrale, când un subordonat (mascul sau femela) adoptă o atitudine de „feminizată” față de individul dominant (mascul sau

femela) prin „oferirea fundului” ca recompensă, în că pedepsirea de vine un act sexual sublimat.

Activitățile de transfer joacă un rol important în activitățile umane agresive, ca acțiuni de „supapă”, de calmare. Astfel sunt explica te spargerea unui vas în timpul unei certe mai violente, gesturi precum strângerea mâinilor, oferirea unei țigări, zămbetul, oferirea de gustări, a dulcetei, a băuturilor, până la pauzele din spectacole, transferurile prin îngrijire, până la „perierea” șefului de către subordonați!.. Individului cu adevărat dominant îi lipsesc acțiunile de îngrijire spontane, el își asumă o acțiune de îngrijire preventivă, costumeția, floarea la butonieră, bijuterii, în timp ce subordonatul se scarpină în cap, își frânge mâinile, și acoperă ochii cu cotul, își aranjează hainele, se trage de barbă, își freacă bărbia, etc. Acest comportament poate fi mimat de „mincinoșii comportamentali”, care prin gesturi de dominare sau subordonare vor să inducă în eroare. Metodele de inducere în eroare devin artă la mincinoșii profesioniști (actorii, acțiunile, diplomații, oamenii politici).

Scopul agresivității în interiorul speciei este supunerea și nu uciderea adversarului. La specia umană agresivitatea s-a transformat în război și uciderea a căpătat, o dată cu apariția armelor din ce în ce mai perfecționate, proporții monstruoase, de masă. „Loyalitatea la vântoare a devenit loialitate în luptă și așa s-a născut războiul. Ca o ironie, tocmai evoluția unui impuls adânc înrădăcinat de a ajuta semenii a fost cauza tuturor marilor orori ale războiului” (pag. 142).

În acest context, specialistul în psihologie animală analizează cauzele apariției religiei: „La prima vedere, este surprinzător că religia a avut așa succes, dar vigoarea sa extremă este pur și simplu măsura forței tendinței noastre biologice, moștenită direct de la strămoșii noștri maimuțe, de a se supune unui membru dominant, atotputernic al grupului” (pag. 146). De aici rezultă marele rol al religiei în coeziunea socială a grupurilor și „este îndoielnic că specia noastră ar fi putut progresa prea mult fără ea” (pag. 146).

În epoca modernă, mărirea distanțelor de conflict de la poziția față în față (lupte din priviri, duelul) la mari distanțe (folosirea armelor puternice, bombe, avioane, artilerie, rachete), „rezultatul este o ucidere în masă într-o proporție nemaifăcșită la nici o altă specie.” (pag. 142). S-au găsit înlocuitori simbolici ai războiului (competițiile sportive, campionatele de tot felul), dar nu sunt de ajuns. Soluția controlului intelectual asupra agresivității nu dă rezultate: „Din nefericire, acolo unde este vorba de chestiuni atât de fundamentale ca cea a apărării teritoriale, centrul nostru superior cedează cu toții impulsurilor centrilor inferiori” (pag. 143).

Homo sapiens este o specie inadaptabilă la aglomerații uriașe de indivizi (orașele, suprapopularea). Prin tot ceea ce facem, inclusiv întâlnirile noastre sociale, omul ascultă „de regulile biologice fundamentale ale strămoșilor noștri anceștrali (pag. 149)”. Devenit om modern, stăpân al unei uriașe tehnologii, omul rămâne un inadaptat în pragul pe mna nentei agresivități. „Cât de puțin, cât de foarte puțin s-a schimbat maimuța goală față de zilele ei de demult, primitive” (pag. 151).

Redactat ironic, paradoxal și autoironic (nu-i așa, însuși autorul este o maimuța goală!), esul lui Desmond Morris este o analiză fără menajamente, de-a dreptul alarmantă, într-un stil comunicativ, de popularizare a unor probleme fundamentale de comportament al omului ca animal, dotat cu o inteligență fabuloasă, dar, din păcate, împiedicat, prizonier tragic al propriilor instincte de nedepășit. Cartea deschide cel puțin o porțiță spre un domeniu necunoscut marelui public, de fapt masa de maimuțe goale, inconștiente de propria poziție și imagine în jungla uriașă a naturii, unde omul este numai unul dintre participanții la competiție, dar un participant care are forța să se autoanalizeze, dar și slăbiciunea de a fi ignorat.

Maria DENCĂ

Șerban CODRIN

SEMNUȚUL UNUI POET

Olimpiu Vladimirov este de multă vreme un personaj foarte cunoscut într-o anumită parte a țării, să o numim

Dobrogea de nord, inclusiv Delta Dunării. De ce „personaj”? Ajucat un rol, ca mulți dintre noi, dar nu la o catedră, nu în cercetarea arheologică, nu în folclorică. Acolo unde s-a aflat, Olimpiu Vladimirov a încercat să țină cumpăna dreaptă, dintr-o parte primind ordine, indicații și constrângeri de tot felul, în altă parte avându-i parteneri pe artiștii locului, pictori, sculptori, poeți... Cum să te descurci între atâta oameni recalitrați prin profesie? Cu grijă, ar fi răspunsul, și Olimpiu a făcut-o cu delicatețe, o viață întreagă, pentru a nu jigni pe cineva, pentru a nu nădărnici, pentru a nu cultiva impostura, pentru a ocroti hanul autentic.

Singurul învins, cel puțin momentan, singurul neglijat și uitat, a fost însuși poetul Olimpiu Vladimirov, un creator cu totul autentic, însă trecut sub tăcere.

Ani mulți au trecut, câte flori s-au dovedit autentice au rodit ocrotite de generosul Olimpiu, dar propriile fructe au fost trecute cu vederea.

Volumul „SEMNUȚUL” vine să repare ceea ce poetul a ignorat tocmai pentru că l-a preocupat prea insistențios afirmarea altora.

Printre creatorii dobrogeni trebuie consemnat numele lui Olimpiu Vladimirov, victima a propriei sale mărinimii, a unei uitări de sine, care, probabil ascunde un secret... Am citit cu atenție „semnele” poetului și ceva mi se pare relevant: o învinuire pe care și-o aduce sieși: „Atât de târziu/Au înflorit grădinile mele/ Și atâtea culesuri am amânat/Lângă rădăcinile prea fragede” (Atât de târziu). Ce are poetul să reproșeze? Faptul că a ajutat pe alții? Ci îți cu atenție texte precum „Întâmplări”, „Științele TV”. Printre branduri, parti de politice, bugetul pe anul viitor, integrare globală, emoții, certitudini, „cărțile băute de pe un raft”, lipsește credința, Dumnezeu este pierdut printre puști de plastic... De fapt, Olimpiu Vladimirov are sufletul unui mistic rădăcină într-o epocă fără jaloane morale, fără marile repere ale dumnezeirii. Poezia sa consemnează o profundă nostalgie după ordine, armonie cosmică, umană, artistică. De aici candoarea sa neoromantică, muzicală: „SE înjunghie câmpiile cu maci./ Se întinde purpura-n rafale./ În singurătatea-n care taci/ Și numeri doar visatele pumnale”) Singurătatea”. Tot de aici sarcasmul sau tragismul versurilor libere, cu aparenta dezordine a formelor: „Nu râdeți când

mă înspăimânt/ De noaptea prin care trec prietenii mei/ Să-și împlănte versurile, stilet/ Cu mânăre bătute în argint/ Pe tot pieptul, așteptând în zadar/ Sângele unei singure răni...” (Teamă)

Poetul mistic era obligat să nu se exprime, buldozerul marxist al epocii împingea conștiințele spre prăpastia atee. Obligat să tacă, Olimpiu Vladimirov nu s-a revoltat, probabil nu a scris, în schimb a resimțit opresiunea cu o mare violență, împinsă uneori foarte departe. Nu se atinge tragiul în totă amploarea sa, nu se clamează prăbușirea în absurd, dar poetul este pe o cale fastă, regală, spre marea poezie. Nu știu ce a mai scris, habar n-am cât este de fragmentar ceea ce ne prezintă în volumul său de debut târziu, dar în conștiința lui Olimpiu Vladimirov și în substanța esențială a poeziei sale bănuieș furtunile unei arte autentice. Îi așteptăm cu nerăbdare cărțile viitoare, tipărite cât mai urgent, dacă sunt deja scrise, pentru a recupera aproape în fugă creația unui poet înscris pe foaia celor aleși. Marian Dopea, un creator care cunoaște conținutul listei, știe ce știe când caligrafiază negru pe alb în „creionul” său de bună întâmpinare: „În Republica Poeziei, Olimpiu Vladimirov este un cetățean de drept și de demult”. Și semnează. Deplin încredințat, să mi se permită a două semnătură.

Șerban CODRIN

Cronica Văioasă

Pe Nicolae Stan, distins profesor și scriitor din Slobozia l-am cunoscut în cetatea Helisului, adică în litera revistei Helis. E nelipsit din această revistă de cultură pe care o primesc de doi ani prin via Urziceni (de la Titi Damian). O citesc și mă bucur. Cuvintele lui Nicolae Stan curg firesc, dar se aleg într-un fel anume, ținând cont de imperativele pe care le impune șeful lor, autorul.

Pe data de 13 martie am văzut de aproape omul, profesorul, am schimbat cuvinte, mi-am făcut de vorbă cu el, dar era prins într-o arzătoare discuție cu șeful Helisului, era vorba despre Socrate, Platon, lucruri mari. Eu voiam o coborâre în cotidianul întâmplării, a unui eveniment memorabil, o întâlnire cu scriitorii, cu bibliotecarii și cu tinerii.

O acțiune culturală încadrată într-un festi val european. Dar ce contează toate astea când pe mine mă interesează să-l văd și să-l aud pe Nicolae Stan, cel care ține în frâu câte o pagină, câte două sau cât e nevoie ca Helisul să stea la nivel.

Pauza pe care o anunțăm e determinată de dorința autorului de a-și cere iertare față de un mare scriitor de la Brașov, Gheorghe Crăciun, plecat de curând dincolo.

Iertarea din paranteze m-a emoționat profund și în tehnica redactării unui articol e mobilul care stărneste interesul cititorului. Nicolae Stan nu a vizat așa ceva, ba dimpotrivă, tema Cronici i voioase e alta.

Mi se păruese mie că Nicolae Stan ascundea o tristețe. Nu e deloc ușor să mai fi pe lumea asta fără Gheorghe Crăciun.

Este obiectiv să ceri iertare unui confrate de dimensiunea acestui mare autor român și apoi să te gândești la pauze, la o liniște în zilele celor mai mari neînțelegeri dintre cei pe care i-am ales să ne stea în frunte, să nu uite o clipă acest lucru și să ne conducă.

Mie încrâncenarea celor doi mi se pare tragică, domnul profesor Nicolae Stan. Mecanica gesturilor

Întemeierea unei cronici

lor este una precipitată, agitată, mirabolantă (MIROBOLANT, -Ă adj. (Fam.) Minunat, fantasmagoric, ireal, fantastic.) Asistăm la un spectacol cu mai mulți regizori, cei din spatele marionetelor care sunt trase de sfori. E aceeași lume care s-a servit de împușcat, apoi l-au legat cu sfori de mâini și au tras. Aceeași lume nevăzută care a stat la colțul ființei noastre și ne-a construit incredibile texte. Cei care au exterminat în pușcării floarea intelectualității noastre. Cei care au pus scândura pe pieptul lui Vasile Voiculescu și au spart cu barosul piatră. Cei care anunțau Noi nu ne vedem țara și au cumpărat-o ei, sunt cei care acum conduc ziare, formează guverne, stabilesc constituții, cheamă la ordine și dezordine, adună cotizații grase pentru partide, fac și desfac într-o voinție de necrezut.

Ce așteptați, domnule profesor, de la intelectualii care și acum, unii, te-ar scuipa în față dacă ai zice un cuvânt de rău despre El. Ce atitudine să ia un profesor care n-a mai citit din facultate nici o carte, sau un inginer care efectiv n-a citit nimic. Medici care se enervează că la școală copiii lor sunt obligați să citească.

Eroarea intelectualilor a făcut posibilă instaurarea celor mai draconice dictaturi în România. Cine scria telegrame lui Ceaușescu?

Cine au fost cei care l-au considerat ani de zile pe Iliescu salvatorul providențial? Tot intelectualii, profesorii, inginerii, medicii. Întrebarea care se pune e alta. Care este procentul intelectualilor adevărați, al celor peste care s-a dărâmat măcar o bibliotecă, al celor care scriu măcar două rânduri despre o carte citită?

Numeroși intelectuali au trecut la scrierea bonurilor și facturilor, contractelor și bilanșurilor la filmele pe care le au.

Ați remarcat în ultimele două paragrafe cu multă obiectivitate ce ar trebui să facă intelectualii.

Îmi amintesc cazul unui biet coleg, profesor de fizică, a făcut parte o vreme, câteva luni, din primul pluton FSN la Buzău. A avut o atitudine revoluționară directă, a dat un șut în spate fostei secretare cu propaganda la municipiu. Tipa e mare la București, colegul e tot ce-a fost, mic și umilit la Buzău.

Gest, să recunoaștem, lipsit de intelectualitate, dar de atitudine. Atitudine a mea este deja scrisă. Voi publica un roman, **Galeria cu ploșnițe**. Cartea e gata, umează tipărirea și lansarea.

Dacă securitatea ar fi fost scoasă în stradă la revoluție și ar fi fost aliniată să se administreze câte un șut poate ar fi fost altceva. Ea, securitatea a fost pitită o lună în cazămii, apoi scoasă la lumină și au trecut băieții la probleme economice și politice. Devalizări de bănci, falimente de bănci, grupuri de senatori însoțind colegii la tribunal, judecați că furau miliarde.

Au ars dosare la Berevoiești, au pierdut dosare, au scos dosare, au introdus dosare, o febrilă activitate intelectuală. Noi citeam presa, stăteam nopți întregi la TV să aflăm ce? Că au dat lovitură. De stat.

Că ei au fost organizați dinainte, că acum sunt perfect organizați, că fac și desfac guverne, că pun sus pe cei mai potriviți să fie trași de sfori. Noi rămânem cei trași pesfoară, ne întorcem la uneltele noastre.

Și în timp se va spune: am mai scăpat de unul. Murim pe rând dar sigur, autori ai unei cronici ne voioase și triste.

Aurel Anghel

Intâlnire cu arta revocării

Poetul ialomițean Ștefan Tănase

Sunt cititorul pe care autoarea Mariana Prosper Ștefan îl invită pe coperta exterioară a cărții subtil să citească despre întâlnirea cu un necunoscut, poetul ialomițean Ștefan Tănase.

Am acceptat invitația doamnei bibliotecare și am avut bucuria de a mă întâlni cu o realitate a textului pe care o numesc fără rezerve de excepție.

Da, e rândul meu să afirm că atunci când iubim cu adevărat cuvântul și oamenii cărora îl adresăm se ivește zarea cea fără de sfârșit a comunicării reale de care ducem dor. Trebuie să spun de la început că nu-mi place să primesc o carte și s-o pun la păstrat. O citesc și dacă merită o și scriu, cum am desprins din comuni carea recentă cu un mare scriitor Gheorghe Iova.

Și iată ce am reținut în memoria afectivă despre această carte. Spun memorie afectivă pentru că acest strat impresionează cartea aceasta pe care nu am putut-o lăsa din mână, deși sincer să fiu nu-mi pusesem mari speranțe în a găsi plăcerea și bucuria lecturii. Voi transcrie dintr-un interviu cu Iova: "e timpul ca românii să accepte ideea că, în orice loc și situație, cuvântul este putere. Scriul este acțional... Avem nevoie de cuvinte și de imaginație în tot ce facem."

Aceste cuvinte se potrivesc de minune cărții doamnei Mariana Prosper Ștefan.

Comunicarea prin cuvânt devine literatură numai atunci când obiectul ei este real, atitudine autorului corectă, dezinteresată și sinceră. Mai ales când dorim să scoatem la lumină din uitare vieți la atât de interesante și particulare ale oamenilor.

Autoarea își propune, din date puține, să lumineze chipul unui om, al unui poet, "Ale unei vieți trăite din plin" și aceste dorințe ale autoarei s-au împlinit. Odată cu binele făcut unui semen se impune și un autor care încercă modest și încheie cu succes o evocare de excepție.

Atitudinea față de obiectul cercetării este definită: "Însetată am acceptat provocările foii albe".

De unde știe autoarea despre rolul foii albe în povestea construirii unui text? Bănuim că, lucrând în bibliotecă, autoarea nu mișcă doar cărțile, am certitudinea că le citește și mai ales le aranjează într-o ordine interioară a reflecției lor.

O carte ca aceasta nu poate fi scrisă de un funcționar. Bibliotecarul, până la un punct, este un funcționar. Istoria literaturii demonstrează că mulți scriitori mari au îndeplinit și această nobilă meserie. Citez urgent și din memorie doi foarte mari poeți români: Eminescu și Blaga.

Cartea debutează cu motivația intitulată provocarea. Aici aflăm despre rolul unui om de excepție, inspectorul bibliotecilor, Costel Bunoaica, la rândul lui un poet de excepție.

Descoperirea poetului de la Patru Frați a fost o necesitate, o indicație pentru organizarea unei acțiuni, găsirea unei personalități locale pentru Ziua bibliotecii.

Voi mărturisi un gând. La rândul meu, sunt și eu o descoperire a unei bibliotecare, Petruța Avrămiță, și a lui Gheorghe Ciutacu, cei care doreau să aibă și Cocora un scriitor al ei. M-au găsit, m-au chemat, iar eu m-am întors definitiv ca să fiu, "de azi, din nou al meu și al vostru".

Frumoasă poveste, carem-a obligat mulți care mă onorează cât voi fi.

Astfel este și povestea doamnei M.P.S., cea care scrie o carte de o valoare și frumusețe aparte. Sunt aici nu numai evocări, căutări, ci chiar texte de literatură în sensul direct. Iată ce găsim la pag.35: "Din nou sunt pe drum. Se pare că martorul tăcut al conversației noastre mă însoțește. Nu-l alung. Îmi e bine. Acum am timp să privesc pe îndelete satul. Case mici, sărăcăcioase. Tencuiala, căzută pe alocuri, dezvăluie structura de lemn și chirpici. Și totuși... Grădinile îngrijite sunt dovada de netăgăduit a hărniciei oamenilor locului. Umăresc cu piciorul arabescului lemnului din drum de țară nepietruit care urcă și coboară, obosind călătorul, dar dăruind tălpii mângâierea pământului." Un cititor avizat va găsi aici un text desprins dintr-o carte celebră. Ceva îmi aminteste de momentul în care Felix vede prima oară casa de pe strada Antim. Totul la o altă dimensiune, dar impresia e aceeași.

Evocare chipului, "învierea personajului", la pag.38, este remarcabilă și o reținem ca atare, sau momentul nunții poetului, pe care îl voi transcrie ca dovadă:

"O pală de vânt încearcă să-mi smulgă poezia rămasă pe genunchi. Mișcarea protectoare a mâinilor mele îi atrage atenția. Răspunzând unui gând nerostit, îi șoptește:

-Da. Doar ea mi-a rămas.

Dinspre sat se aud acordurile unei viori, însoțite de ritmul săltat al unei amonici. Aerul prinde să vibreze chiuțurile leunilor alai de nuntă.

Mulțimea veselă se apropie. Vâltoarea dansului frământă pământul de dedesubt. Ascunsă sub un vâl de borangic, mireasa. Făl fâirii le subțiri ale țesăturii i-au statomicit puritatea fecundității. Garoafa roșie de la pieptul poetului s-a aprins."

Iată o proză care alunecă exact în obiectul cercetării: Poezia.

Autoarea se implică în acest dans al evocării ca în nunta proprie. Artă a cuvântului care mă determină să mă emoționez real.

Poezia din volumul **Psalmul uric** este ce amai frumoasă încheiere a comentariului meu, din care am transcris cu lacrimi în ochi. De dincolo primesc un mesaj care mă justifică în ipostaza de om al câmpiei și iubitor al cuvântului. Cineva, cândva, va mătura în urma mea, va da la o parte frunzele căzute ale vreunei toamne și va descoperi pașii mei în această lume printre cele câteva cuvinte pe care le-am lăsat.

"E toamnă-fără: stele de sus
Cu raza lor m-ar mângâia pe față
Sunt mulțumit că pe pământ am pus
Perdele ca să-l aperse de ceață

Iar grâu ce cântând l-oi semăna
Mâine cu primul chiot de cocos
Gustând cu sete din sudoarea mea
Va crește ca și mine de vârnjos."

Poezia adevărată străbate timpurile și ne zămbește de dincolo.

Această carte de 57 de pagini e un model de evocare, de readucere în prim plan a unui om care a trăit doar pentru a lăsa câteva urme, poeziile din anexă, pe care le vom mai citi și ne vom mai bucura, că iată, bibliotecarul nu este și nu trebuie să fie doar un funcționar.

Aurel Anghel

„Ce este și ce nu este America”

Miercuri, 21 martie, ora 18, în preafrumoasa "Sală a Oglinzilor" de la Uniunea Scriitorilor a avut loc primul Colocviu RFA — "Ce este și ce nu este America". Dintre cei invitați, personalități foarte consistente ale politicii, culturii și diplomației românești și americane au conferențiat și bavar dat, de această dată, pe tema politicii SUA.

Mark Tăpălin (nr. 2 al Ambasadei SUA - Deputy Chief of Mission), a vorbit despre rolul SUA în istoria politică, despre pragmatism și idealism în trecut, azi și în vederea alegerilor din 2008;

Jim Compton (profesor de jurnalistică), a menționat câteva din imensele riscuri financiare și politice pe care și le asumă SUA în controversatul război irakian („o catastrofă”), prezentând totodată și ideea pendulației eteme între investiția pe plan intern și implicarea pe plan extern, a SUA;

Emery Dalezio (profesor de jurnalistică), a vorbit despre fundamentul pe împrumut al economiei nord-americane și riscurile intervenției finanțiste a Orientului Îndepărtat ca finanțist al SUA;

Sever Voinescu (fost consul general al României la Chicago, acum în proces de a fi numit ambasadorul țării noastre la Washington), a conferențiat scurt despre a sumarea trecutului și a greșelilor, despre memorie și empatie, ca și despre importanța relației cu SUA pentru rolul de jucat de către România în UE;

Daniel Daianu (ex-ministru și filozof al economiei, finanțelor și politicii), un pro-american declarat, a exprimat acum a sumă de îngrijorări profunde și a adus critici foarte directe și deschise față de excesele politice, eroarea războiului irakian și privilegiile pe care SUA și le asigură;

Dorina Gutu (autoarea cărții "Războiul din Irak și războiul de acasă"), a făcut un excurs despre cum nu mai este SUA sursă, model ori rețetă electorală, erodată fiind de surse de comunicare alternativă, campania negativă și cursa financiară;

Roxana Oltean (profă la Univ. București), pomind de la puritanii secolului 17, a vorbit despre imaginarul-demi-fictiv și ve chime a anti-americanismului sau a ambiguității globalizării pe sol american;

Bogdan Barbu (autorul cărții "Vin americanii", ed. Humanitas 2006), a vorbit despre ce a fost și ce nu a fost SUA în istoria imaginată și politică a României, ca și în așteptările populare românești.

În final au avut loc comentarii, adausuri, întrebări și răspunsuri, iar din sală s-au primit intervenții neașteptate de bune, temperate și oportune. (Undizident "salvat" și totodată abandonat de ambasada SUA din 1985; un basarabean nemulțumit de colaborarea dintre SUA și anti-dano gra Rusiei, un curios despre soarta bursierilor Fulbright din anii 70-80.)

S-au rostit lucruri extrem de temeinice, avizate, interesante, sintetice sau de detaliu, oricum în edite, subtile. S-a discutat calitativ, foarte mulțumitor, promițător și cu folos unanim.

Sonorizarea Radioului a fost impecabilă și am beneficiat de două traducătoare care i-au tălmăcit pe americani în română (colocviile vizând auditiul român), americanilor șoptindu-li-se câte ceva din spusele românilor.

Marin MARIAN-BĂLAȘA

GRIGORE SPERMEZAN:

„INTRODUCERE ÎN GÂNDIREA UNOR MARI FILOSOFI”

- ediția a doua!

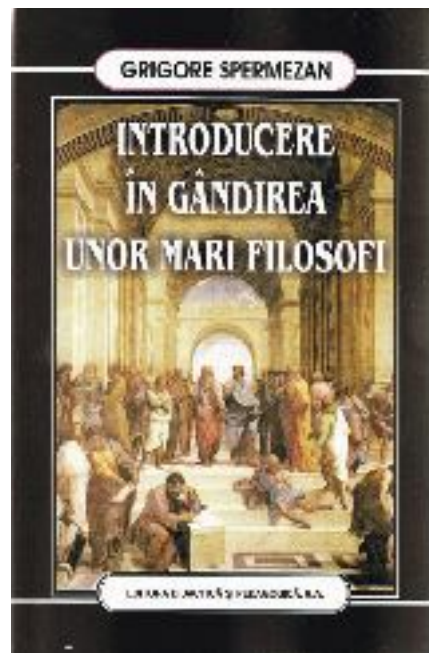
În conștiința omună, actul filosofării este considerat un demers deloc la îndemâna oricui. Dovadă că, atunci când se realizează un demers relativ facil, se spune de spre acesta că „nu constituie mare filosofie”, re-cunoaștere indirectă a faptului că o atare disciplină presupune un spirit înzestrat cu profunzime și finețe, de care nu se bucură omul de rând. Este o opinie greu de demontat, cineva observând cu finețe că adesea dezintegrează mai degrabă una tom decât o prejudecată adânc înrădăcinată în mintea noastră. Ceea ce am încercat aici a fost tocmai căutarea unei modalități atrăgătoare de a ne apropia de filosofie într-un alt mod decât se face de obicei, venind în sprijinul căutărilor de înțelepciune.

În pofida a ceea ce se crede în deobște, rostul studierii filosofiei nu este acela de achiziționarea a unor cunoștințe de tip enciclopedic – care nu trebuie nici ele neglijate -, cât mai degrabă acela de „destupare a minții” celor studioși, un îndemn de a ne folosi propria minte în tentativa de a răspunde la multiplele probleme cu care suntem confrunțați. Căștigurile în plan personal nu sunt nici ele deloc de neglijat: formarea deprinderilor de gândire analitică și critică independentă, dobândirea capacității de a formula și susține argumentat o opinie personală, conturarea unei viziuni superioare despre lume, obținerea unor convingeri, deschiderea spre dialog și dezbateră, realizarea unor conexiuni între cunoștințele dobândite și lumea mereu în schimbare în care trăim, acele mutații profunde produse în ontologia socială în care renumitul viitorolog american Alvin Toffler vedea semnele civilizației celui de-al „Treilea Val”. Lucrare a noastră se înscrie în cadrele oferite de lecția mereu valabilă a scrierilor lui Descartes: aceea de a ne cultiva cu folos

propriul spirit, de a gândi după propriile noastre puteri. În definiție, nu putem delega pe alții să gândească în locul nostru, indiferent de problemele abordate, iată o idee care trebuie bine însușită de toți aceia care doresc să-și cultive propria personalitate.

Am scris cartea cu gândul la toți aceia dispuși să se inițieze în tainele filosofiei, o invitație de a intra în universul fascinant al marilor gânditori, a căror viață a fost adesea consacrată realizării sintezei și din re-cunoaștere, va lăzări și acțiune, a găsirii unui sens al existenței ghidat de triada marilor valori: **Adevărul, Binele și Frumosul**. Marii filosofi pot oferi modele de viață absolut necesare într-o vreme în care bulversarea valorilor a produs o adevărată de gringoladă în societatea românească de azi. Nu mi-am pus problema impactului cărții asupra prezumtivilor cititori, cu precădere tineri, considerând că mi-am făcut cu modestie datoria, aceea de a îndrăzni să propun încă o cărare spre dobândirea înțelepciunii, printre atâtea altele demult consacrate, pentru cei care consideră că filosofia nu este o podoabă inutilă.

Pentru un autor, puține dezamăgiri sunt comparabile cu situația în care cartea sa nu are căutare, zăcând uitată sub colbul uitării din standurile librărilor. Tocmai de aceea, propunerea Editurii Didactice și Pedagogice de a scoate o a doua ediție a acestei lucrări (ediția princeps: 2003) a venit oarecum surprinzător, dovadă că prima ediție nua rămas în depozitele de cartă, venind în întâmpinarea cititorilor interesați de domeniul filosofiei. Este un fapt care nu poate decât să ne bucure, ceea ce înseamnă că volumul are ca lățășale, a preciat ca atare de aceea care l-au lecturat. Iar dacă așa stau lucrurile, reeditarea cărții a părut în dreptăție.

Sperăm însă că ediția a doua a „Introducerii în gândirea unor mari filosofi” să fie receptivă cu același interes de către cititori ca și ediția princeps. Cartea rămâne un îndemn la căutarea „lungului drum spre tine însuși” și spre ceilalți, un însoțitor discret care poate oferi discret câteva repere în tentativa de a cunoaște și înțelege sensul vieții pe care o trăim. Am avea o imensă satisfacție dacă aceia care au avut răbdare să o parcurgă ar considera că lectura ei le-a adus un câștig spiritual.

• Editura Didactică și Pedagogică, București, 2006

În urmă cu câțiva ani începusem în Helis un periplu printre prevederile Constituției României, pe care l-am abandonat fără un motiv anume, gândindu-mă că a fost suficient un semnal care să trimită spre studiul cadrului general normativ ce guvernează întreaga activitate, existența și devenirea noastră ca neam și țară.

Mai târziu, când în politica românească, trimiterile către legea legilor, a se citi Constituția României, au început să se facă tot mai des, de cele mai multe ori de către persoane cu îndoielnice cunoștințe de drept constituțional, aflate în poziții care îi obliga la cunoaștere, creând confuzii în rândul oamenilor, mi-am dat seama că am greșit oprind abordarea articolelor pe teme constituționale.

Reiau această temă cu speranța că voi fi înțeleș și voi putea să fac un pic de lumină pe drumul a tăt de întortocheat al doctrinei constituționale.

Decizia mea a fost influențată și de prietenii din redacția revistei care au susținut nevoia popularizării acestei discipline cu profunde implicații în viața noastră.

Convins fiind de către aceștia, pentru luna în curs m-am oprit asupra Curții Constituționale ca instituție a dreptului constituțional, dar și ca instrument și garant al separației puterilor în stat.

Prioritatea acestui demers a fost generată de actuala conjunctură politică în care se află România, în condițiile în care opoziția parlamentară acționează în vederea suspendării Președintelui, iar Executivul se pregătește pentru alegerile europarlamentare.

Curtea Constituțională, organ politico-jurisdicțional, s-a impus din necesitatea asigurării supremației Constituției în sistemul juridic normativ pe calea controlului de constituționalitate, precum și pentru îndeplinirea altor atribuții pe care legea fundamentală (Constituția) i le-a conferit expres.

Prin instituționalizarea Curții Constituționale, Parlamentul s-a atașat astfel „modelului european” în materia controlului de constituționalitate.

Rolul Curții Constituționale este acela al unui a părător al respectării Constituției, de a împăra inițiativele legis-

lative parlamentare și guvernamentale care ar contraveni Constituției.

Gânduri

Caracterul politic al Curții Constituționale rezultă din modul cum sunt desemnați judecătorii de către Camere și Președintele statului. De asemenea caracterul politic este dat și de atribuțiile privind supravegherea alegerilor prezidențiale sau aprecierea suspendării Președintelui.

Curtea Constituțională este a autoritate juridică pentru că lucrează pe principiile instanțelor judecătorești. Cu toate acestea, Curtea Constituțională nu face parte din puterea judecătorească.

Esența jurisdicțională a Curții este dată de faptul că sunt numite să se pronunțe asupra constituționalității numai persoane cu pregătire juridică superioară, care dispun de o înaltă competență profesională și o vechime de cel puțin 18 ani în activitatea juridică sau în învățământul superior. Pentru a înțelege menirea acestei instituții trebuie să privim în primul rând atribuțiile cu care a fost investită.

În urma analizei prevederilor art. 144 din Constituția României distingem faptul că atribuțiile Curții pot fi grupate în două categorii:

- atribuții de control al căror rezultat se regăsesc în decizii;

- atribuții consultative și de urmărire a respectării Constituției în cadrul unor anumite proceduri.

Oprive asupra atribuțiilor de control ne relevă faptul că acestea vizează controlul constituționalității legilor, al regulamentelor Camerelor, inițiativelor de revizuire a Constituției și de asemenea constituționalitatea înființării sau funcționării unui partid politic.

Curtea Constituțională nu poate examina Hotărârile de Guvern. Teoretic, Hotărârile de Guvern nu trebuie controlate de Curte sub aspectul constituționalității. Hotărârile Guvernului este act executiv, ea trebuie să fie conformă legii. Conformitatea dintre H.G. și lege o constată judecătorii obișnuiți.

Atribuțiile consultative ale Curții se materializează în avize privind constatarea existenței împrejurărilor care justifică interimatul în exercitarea funcției de Președinte al României, precum și avizarea propunerii de suspendare din funcție a Președintelui României.

Trebuie să facem o distincție clară între Curtea Constituțională și sistemul jurisdicțional, Curtea aflându-se în a fara acestuia și re-zintă o autoritate distinctă și independentă față de autoritatea judecătorească, cu care, uneori, în mod total eronat, este confundată.

În acest context trebuie să subliniez că deciziile Curții Constituționale pot fi asimilate unor re-comandări, astfel că în cazurile de neconstituționalitate constatate potrivit art. 144, literale a) și b), legea sau regulamentul considerat neconstituțional se trimite spre re-examinare (după caz, Parlamentului sau respectivei Camere). Când obiecția de neconstituționalitate privește o lege înainte de promulgarea acesteia, ea poate fi înlăturată prin adoptarea legii după re-examinare, „în aceeași formă”. În această situație ulimul cuvânt aparține Parlamentului, ajungându-se astfel la confuzia „judecătorului cu partea”.

Pentru a preveni adoptarea unei legi considerată ca neconstituțională, după re-examinarea acesteia de către Parlament, s-a impus necesitatea ca această lege să fie adoptată cu o majoritate calificată, de cel puțin două treimi din numărul membrilor fiecărei Camere.

La întocmirea materialului a fost folosită următoarea bibliografie:

-Curs de Drept Constituțional și Instituții Politice - Ioan Muraru, Editura Actami, București, 1998;

-Constituția României comentată și adnotată - Mihai Constantinescu, Ion Deleanu, Antonie Iorgovan, Ioan Muraru, Florin Vasilescu, Ioan Vida - Editura Rega Auto-nomă Monitorul Oficial, București 1992;

-Revizuirea Constituției-Explicații și comentarii- Mihai Constantinescu, Ioan Muraru, Antonie Iorgovan - Editura Ro setti, București 2003;

-Note de curs - Jurisdicție Constituțională - Ioan Muraru și Simina Tănăsescu.

Vasile Iordache

Un sat trăitor în lume

Monografia satului Gimbașani

(continuare din numărul trecut)

“Stimate Părinte Victor Oprea, Am citit și apreciem munca dumneavoastră pe care ați depus-o pe ntru a face monografia satului Gimbașani.

Regretăm însă că la pagina 17 din document, unde se vorbește despre învățământ, nu știu din ce motive, cei care v-au furnizat informațiile nu v-au arătat că în satul Gimbașani a fost învățătoare sora noastră, Florica Moraru, timp de 20 de ani și a fost și directoarea

Căminului Cultural, fără să fie remunerată, timp de zece ani de zile. Puteți să întrebați, în primul rând, pe Stela care cântă la strună și care a fost eleva învățătoarei Florica Moraru, pe domnul Ionel Nicu, pe părintele Negoită și pe alți săteni din Gimbașani.

În perioada când a fost directoarea Căminului Cultural, cu ajutorul autorităților din acel timp, s-a construit sala de festivități, cu scenă, cu cortină frumoasă, cu scaune necesare, pentru că la Căminul Cultural se desfășurau toate serbările școlare, extrașcolare cu tineretul satului, care făceau parte din echipa artistică, echipă cu care a participat și la un concurs în București. Mult efort a depus la realizarea celor arătate... Ca învățătoare, Florica Moraru a venit în Gimbașani prin transfer din comuna Gârbovi, deoarece părinții erau singuri, ceilalți copii erau la învățătură la București sau alte orașe.

Am înțeles că la alcătuirea monografiei satului a fost consultată M. Alveja (Barbu), care a fost eleva învățătoarei Florica Moraru, chiar și Gheorghită Catai, pe care îl cunoașteți foarte bine, a fost elevul ei. Florica Moraru a fost colegă de profesie cu d-l învățator Alecu Popescu, care ne-a fost și nouă învățator, cu d-l și d-na Butnaru, cu învățătoarea Iorgulina Rotaru, cu d-l Negrea... Noi, cele două surori, am fost tot cadre didactice, am funcționat în București, în învățământul general, special preșcolar și în fiecare an am venit în Gimbașani. În special fratele nostru, inginer Neculae Moraru, care a lucrat un timp la fabrica “Semănătoarea”, mai târziu ambasadorul țării noastre în Cuba, a ajutat foarte mult la toate problemele care privesc dezvoltarea satului nostru, solicitându-și sprijinul, de exemplu pentru introducerea luminii, a apei, a telefonului.

Vă stăm la dispoziție, dacă doriți, cu fotografii din munca ei profesională și c olegii învățători.

**Paraschiva Nicolau Moraru
Maria Alexandrescu Moraru
26 august 2001**

**AURELIAN BENTOIU,
CTITOR AL
BISERICII
„ÎNĂLTAREA
DOMNULUI” DIN
GIMBĂȘANI**

O dată mutați în locul unde se află în ziua de azi la anul 1868, locuitorii au început o nouă organizare a satului. Printre altele, era nevoie de o nouă biserică.

La 17 noiembrie 1868 preotul Mitu Ștefănescu a fost hirotonisit preot. A slujit cinci ani la biserica veche iar din 1873/1874 a început construcția unei noi biserici, aflată chiar pe locul unde se află construită biserica de azi. Era construită din piatră învelită cu tablă, era în formă de cruce, avea o turlă, împrejur avea un strat protector de scândură, iar pe turlă se afla Sfânta Cruce, cruce care dăinuiește și azi. În interiorul bisericii se aflau altar, naos și pronaos. Catapeteasma era cea de astăzi (în întregime), precum și iconostarul, aflat în partea dreaptă a pronaosului bisericii. Sfânta masă era o masă obișnuită, din lemn. Locul pe care a fost construită vechea biserică a fost donat

de Ion Mihăileanu, renumit boier al acelor vremuri. În apropierea acestui loc se găsea proprietatea lui Petre Popa, unde urma să deschidă o cârciumă fiul acestuia, Ghiță Popa (peste drum de căminul cultural de azi).

Când preotul Mitu Ștefănescu a adormit întru Domnul, la 1896, parohia a fost preluată de preotul Marin I. Rădulescu (foto 78). El s-a născut pe la 1870 în satul Colilia. A studiat Facultatea de Teologie din București, fiind licențiat în teologie. A fost hirotonisit pe seama parohiei Coșâmbești, dar suplinea și la bisericile din Brâncoveni, Lahovari, Gimbașani și Popești. A înființat protoeria din Coșâmbești, se diul fiind în casa preotului. A fost protopop 15 ani, până prin anul 1939, când a plecat la Episcopia Tomis, fiind numit consilier referent cultural. A murit în anul 1950, fiind bolnav de cancer la mâna dreaptă.

În 1931 parohia Gimbașani a intrat în subordinea preotului Delcea Ion. Originar din Corabia, Oltenia, a terminat Seminarul din Cosnănta în 1929 în perioada în care Episcopul al Tomisului era P.S. Gherontie (foto 75). Era un preot cu duhul evlaviei, un pionier extraordinar al bisericii, aflat mereu pe drum, foarte glumeț altfel. Veneau credincioși să asculte slujba preotului Delcea nu numai din Gimbașani, ci și din satele învecinate. A fost cel care i-a convins pe săteni să contruiască o nouă biserică, a împrejmuit și sistematizat cimitirul.

**Preotul Delcea
citorul bisericii**

Deoarece vechiul lăcaș construit sub îndrumarea preotului Mitu Ștefănescu la 1873 începea să se deterioreze, preotul Delcea Ion și sătenii hotărâsc să ridice un nou lăcaș de cult. La sfințirea locului, în 1932, a participat și P.S. Teoctist, pe atunci vicar, prefectul Nicolae Băleni, ministrul secretar de stat Aurelian Bentoiu, alți membri ai Asociației generale a Ialomițenilor. Ei au fost întâmpinați la marginea satului de o mulțime de călăreți, o săteancă oferindu-le pâine și sare. Au venit escortați așa până la locul construcției. După sfințirea locului, ma sa a fost înținsă peste drum de biserică, unde mai târziu va fi înălțată casa preotului Ioan Delcea.

Piatra de temelie se va pune cinci ani mai târziu. Reproducem aici, integral, articolul “Punerea pietrei fundamentale a bisericii din Gimbașani-la Ialomița. D-l Aurelian Bentoiu citor”, apărut în numărul 5 al publicației “Gazeta Ialomițenilor” din data de 15 iulie 1937 sub semnătura preotului I. P. Negoită (foto 81 și 82).

“În ziua de 3 iulie c. cu o deosebită solemnitate s'a pus piatra fundamentală a bisericii ce se clădește în Com. Gimbașani-Ialomița. Cu toată căldura steei noastre băragăne, lumea se înmulțește din ce în ce din satele învecinate.

Remarcăm printre asistențe: D-l Min. A. Bentoiu, prefectul Popescu-Băleni, preot. Paraschivescu, Av. Andreeșcu, Dănilă, Pompilian, Roșca, inspect. Șc. I. Dinescu, Zamfir Georgescu-Borza, înv. Teodorescu, Rădulescu, M. Vlad, Runcan, Goșman, L. Atanasiu, L. Cristescu, Mușat, Arh. Gh. Rădulescu-Cosâmbești etc., precum și primarii comunelor învecinate.

La orele 11 a.m. se începe oficierea serviciului divin de un sobor preoțesc: pr. Protoereu M. Rădulescu, Gh. Sachelarie, I. Delcea, D. Popescu, V. Palcău, Borcan (foto 83 și 84), C. Ștefan, Draga Iana, Perșan. După cetearea pergamentului este așezată piatra de pr. prot., d. Bentoiu și d. Prefect dimpreună cu pergamentul.

Biserica se construiește sub hemicia și pricepeea tânărului arhitect conductor Temistocle Draghioți și antreprenor C. Constantinescu.

Biserica 1938

Pr. Protoer. Rădulescu aduce binecuvântările I.P.S.S. Episc. Gherontie pentru entuziasmul locuitorilor com. Gimbașani și pentru osteneala și concursul înălțării oaspeți. Vorbind despre însemnătatea bisericii în istoria omenirii, arată înălțimea gestului ce caută să înfăptuiască pe așa criză acești oameni, dar învingând greutăți mari veți a avea biruinți de același nivel, spune P.C.S. Aduce mulțumiri d-lui Bentoiu care a făcut multe îmbunătățiri bisericii în general, prin planarea neliniștilor din N. și E. Țării, bântuit de buruiana otrăvitoarelor secte și în special jud. nostru introducând multe comuni în buget. Pentru toate acestea biserica ortodoxă aduce recunoștință celor ce se îngrjesc de ea, în aceste vremuri pline de ateism și de răzăcirii internațional-jido vești. Rusia prin propaganda sa răspândește focul de distrugere al altarelor. România azi începe cu tineretul său a luat poziție și clădește biserici. A duce deasemenea mulțumiri pref. prim. Sloboziei – care a donat pietrișul, și comitetului de construcție în frunte cu erou Vășea, inițiatorul și pr. I. Delcea.

Pr. I. DELCEA parohul comunii, după ce face istoricul comunii în legătură cu vechea biserică care s'a dărâmat, arătând greutățile enorme ce a avut de întâmpinat – fost extrabugetar și într-un sat bântuit de sectanți – aduce vii mulțumiri mai ales d-lui Min. Bentoiu pe care-l declară ctitor al Sf. Locaș și tuturor celor care pun umăr lângă umăr la opera începută.

Primarul N. Manea, aduce mulțumiri din partea sătenilor d-lor Min. Bentoiu și pref. Pop-Băleni, întrucât tot astăzi se face și inaugurare a primăriei.

Pr. MITICĂ POPESCU, din partea part Liberal, arată multe și însemnatele opere reasezate sub conducerea acestuia, la noi în județ care a cum nu mai este o ruină – precum îl găsim ră. Aduce prinos de recunoștință a celui fiu al jud., Min. Bentoiu – care vine deseori în mijlocul nostru ca și d. Prefect. Manifestă deplină încredere în continuitatea operii de consolidare a țării și a jud. prin partidul liberal.

D. prefect N. POP-BĂLENI aduce laude primarului că datorită eforturilor sale s'a terminat primăria și promite solemn că va termina și biserica. Totdeauna a fost gata pentru realizarea bunelor intenții.

D-l Min. A. BENTOIU: Sunt de două ori fericit pentru prilejul ce ni se oferă: la începutul construcției acestei biserici și pentru a aduce cuvinte de încurajare din partea guvernului la una din construcțiile instituțiilor supreme în spiritualitatea unei națiuni. Mă găsesc aici în unul din acele sate ale județului meu scump; îmi dosepște sufletul de fericire în județul care n'a fost copleșit de bunătați; cu unclimat de stepă, cu viscol iar n'au mai cumplit ca oriunde iar vara cu o secetă care descurajează pe agricultori. Ce i ce trăiesc aici i au isbit să facă din pustiu o grădină, îmbunătățirile și progresele se vădesc. Mulțumirile ce ni s'au adus d.p.d.v. al carierii mele politice se constată din realizările făcute nu numai ca om politic, ci și ca simplu creștin. Îmi face datorita de cetățean ales de cetățeni acum când problemele cruciale trebuiesc rezolvate. Am făcut tot ceia ce s'a putut face în problema stilismului și-a introducerii-n buget a preoților extrabugetari. Încrederea semenilor este justificată și pentru mine însumi pentru că de un deosebită răvnă pentru această instituție din o anumită experiență personală, din cărți, călătorii și observații în cele mai largi orizonturi istorice. Și omul ca individ și națiunii se învrednicește în a face ceva, atât câtă credință au. Omul fără credință nu poate isbândi nimic.

(continuare în numărul viitor)

**Victor Oprea
Nicolae Tache**

VOLUPTATEA AMINTIRII

”Casa din vis” de Aurel Anghel (editura Alpha MDN, Buzău., 2006) este, obiectiv, o carte de proză memorialistică, o suită de evocări autobiografice. Subiectiv, ea este un cântec al amintirii, libretul unei muzici răscolitoare, partitura unui suflet sensibil, incandescent, care-și sporește lumina crepusculului cu strălucirea vârstei de aur a copilăriei sale. Memoria funcționează ca un instinct regenerativ, revitalizează cu pulsații afective nevoia scriitorului de a-și privi chipul în oglinda obârșiei și constatăm, de la prima la ultima pagină a cărții, voluptatea cu care sunt aduse în prezent întâmplări, trăiri, chipuri și locuri de odinioară, anulând parcă timpul ”crescut” în umă.

Scrișul lui Aurel Anghel cucerește, înainte de toate, prin sinceritate. Se știe că aceasta nu e o dimensiune estetică, determinantă pentru valoarea unei opere, și totuși, ”Casa din vis” face din confesiunea directă și netrucată un demers artistic autentic, cu o perfectă amonizare între tensiunea trăirii și arhitectura narațiunii. Autorul abordează fără complexe genul memorialistic atât de intens cultivat în lumea literelor, impulsul interior ținând de resorturi afective adânci. Perspectiva subiectivă din care se constituie universul copilăriei îndepărtate alimentează un lirism cald, luminos, în cadrul căruia idilic nu afectează, prin stridențe, realismul evocării. Satul natal, Cocora ialomițeană, trăiește autentic, aproape cinematografic, în paginile cărții, cu aspecte etnografice semnificative, un spațiu alveolar care reduce la scară lumea rurală românească, într-o concentrare de manifestări, gesturi, mentalități, atitudini ancestrale, definitive pentru comunitatea câmpenească.

Atașamentul autorului la materia epică este total și mărturisirea legăturilor sale trănice cu lumea evocată devine un lait-motiv al cărții, un refren liric cu rol de interludiu în periplul muzical prin anii cei mai frumoși ai vieții.

Părinții, frații, vecinii, rudele de tot felul, prilejuiesc portrete aureolate de lumina amintirii, chipuri armonizate într-un album răsfoit cu nesfârșită dragoste. Mama și tata sunt prezențe constante, spirite tutelare ale acestei lumi, revin mereu cu aceeași forță emoțională în paginile cărții, sunt punctele cardinale care salvează autorul de rătăcirii. De aici și valoarea lor modelatoare, de tipare mitice, pe care o dobândesc în conștiința copilului și în construcția epică realizată. Arhitectura mozaicată a cărții, structura ei în secvențe narative diverse, fără o ordine perfect cronologică, revelează un bildungsroman, evoluția sau formarea copilului de odinioară, astăzi autor ajuns la senectute. Memoria extrem de vie reconstituie cu detalii pitorești aventurile personajului central,

jocurile, preocupările, bucuriile celui care se simte parte a naturii, copil al Bărăganului, abandonându-se inconștient și fericit ritmurilor intime ale câmpiei. Nu e nimic decorativ sau prefabricat în substanța evocării, fiecare amănunt este funcțional, susținând solid ansamblul construcției, asigurându-i armonie. Chiar și savoea poreclelor și apetitul autorului pentru consemnarea lor, dincolo de pitorescul onomastic, exprimă o dimensiune spirituală a oamenilor câmpiei. Copilul participă fascinat la spectacolul vieții rurale, iubește cu patimă animalele din ogradă, caii, vițeii, oile, cultivă gospodărește pepenii, își însoțește tatăl sau bunicii la treburile pământului, privește vrăjtit cerul înstelat.

Plecarea la Școala Pedagogică din Buzău e resimțită ca o ruptură dureroasă, dar înțeleasă mai târziu ca un dat al destinului și inserată meandrelor vieții.

Drumul către orașul viitoarelor studii, alături de tată, în căruță, devine o scenă standard, amintind de o altă plecare în lume, cea a lui Nicolae Moromete din romanul lui Marin Preda. În ambele situații simțim tic-tacul inefabil al unui cea tainic care decide și măsoară pașii vieții. Popasul nocturn pe drumul către Buzău, sub mulțimea de stele licărind misterios, induce fiorul momentelor de răscruce, hotărâtoare în existența individului. Pământul și cerul, la fel de nesfârșite, prind între ele fînța plâpândă, speriată, neștiutoare a copilului pierdut în lume în care se pregătește să intre. Examenul de admitere este o odisee emoționantă, evocată cu har, cu putere de vizualizare scenică și cu umor, readucând în memoria ”normaliștilor” chipurile unor mari profesori, probe de aptitudini și de cunoștințe, febra competiției.

Cartea are unitate compozițională, armonie interioară, simetrie prin reînțorcerea, în final, la chipurile emblematice ale părinților și la imaginea casei natale, fiecare însă purtând dureros semnele timpului, ale destinului. Titlul situează casa părintească, leagănul fericirii, în spațiul dintre realitate și închipuire, acolo, în suflul și în conștiința celui ce poartă cu sine, pretutindeni, cochilia ocrotitoare a sălașului copilăriei. Autorul știe să dea strălucire evocării; să decupeze semnificații ale întâmplărilor, să încadreze dialogurile în țesătura narativă, să însoțească relatarea de intervenții reflexive, totul cu un remarcabil simț al proporțiilor, fără alunecări în sentimentalism sau melodramă. Pe firul memoriei, Aurel Anghel se întoarce în labirintul vieții sale, se redescoperă și revine în prezent în tineret, cu seninul copilăriei în suflet.

**Profesor Paul Androne,
Liceul Pedagogic Buzău**

Gânduri

Meteorologii prevesteau o răcire vremii pentru sfârșitul lunii martie, așa încât să simlăm o oarecare primăvară până să ne topim cu toții de căldura soarelui.

Pe malurile Dâmboviței, mai nou ”bătuță” cu macarale comuniste, arșagul continuă să se mani feste în toată splendoarea, amintindu-ne de sfada din jocurile copilăriei.

Pe zi ce trece, funia se strânge în jurul parului riscând să răstoarne jilțul domnesc, iar curtezanii se întrec pe sine în a-i năucii pe supuși, cu tot felul de amenințări.

Împunându-le capetele cu totsoiul de povești despre realizări le mărețe ale portocalei politice, craii de curte buimacă, spre a distrage atenția celor mulți de la circuit politic manifest pe toate sticlele și goarnele, mai puțin în arenă, se străduiesc să găsească, musai, țapi ispășitori, alții decât cei ”coțți”.

Considerând că momentul propice pentru a arunca praf în ochi este nimerit, curtezanii au pus deo nouă pravilă, menită a-i liniști pe supuși și a le astupa ochii și urechile cu alte preocupări.

Astfel, s-au gândit mai marii țării că fiind în preajma sărbătorilor de Paști, ar fi cazul ca toți românii trăitori la bloc să înceapă curățenia de primăvară.

Și pentru a-i îndemna la primenirea fețelor orașelor, au dat o lege care să-i stimuleze să facă ce-or știi, sub amenințarea unor amenzi, să schimbe ambientul urban.

Nimic mai normal decât o grijă aproape părintească față de avutul nevrednicului proprietar de apartament la bloc, care și-a cam uitat rânduielile, omițând să-și grijească gospodăria.

Așa că, pe măsură ce locurile de muncă, tot mai puține și tot mai prost plătite se diminuează văzând cu ochii, abia ce suportă traiul umil cotidian, în perspectiva unor importante recolte de urzici, ștevie și lobodă cu care norodul să-și ostioască foamea, dregătoria, conștiința de ”nepăsarea, indolența, ignoranța” și nici decum de fireasca neputință materială și financiară a acestora, au hotărât să-i oblige să-și îngrijească locuințele spre a le fi și mai bine.

Și au promis mare ajutor: 30% Divanul, 30% obștea locală, iar 30% să suporte fiecare muritor. Dar mă întreb până la sută, cele 10 procente care vin să atâme greu de buzunarele bieților cetățeni, de unde vin și unde se duc?

Și oare cei 30%+30% de unde or fi? E statul al stat? Ia de la alții le dă lor? Nu e nedrept? Și apoi, cine va număra aceste procente? Nu e nevoie de un socotitor? Poate și de vreun grămătic să le ție socoteala?

Primăvară tulbure în ținutul Carpato-Daubiano-Pontic! Se pare că mahmureala de după cei 40 de mucenici ne se poate dregre pentru că zeama de varză s-a stricat din cauza căldurii, iar medicamentele sunt raționalizate și n-ajung.

Bate vântul măturând străzile, radicănd în văzduh alături de firele de praf, gândurile temătoare, abia șoptite ale cetățeanului român european.

Vasile Iordache

Repere istorice

DIRECȚIA JUDEȚEANĂ IALOMIȚA A ARHIVELOR NAȚIONALE

Începuturile acestei instituții în județul Ialomița, da tea ză destul de târziu, în ciuda faptului că păstrarea, conservarea și valorificarea patrimoniului arhivistic național era absolut necesară.

Hotărârea Consiliului de Miniștrii nr. 472/1951 și ordinea Ministerului Afacerilor Interne nr. 278/ din 5 iulie 1951 respectiv 313/ din 16 iulie 1951, prevedeau înființarea serviciilor regionale ale Arhivelor Statului, iar în fostele capitale de județ a câte unui depozit al Arhivelor Statului. Zona de activitate a instituției era la început fosta Regiune Ialomița (Regiunea a funcționat din 28 decembrie 1950 până în 13 octombrie 1952), având denumirea : *Secția Arhivelor Statului din Regiunea Ialomița*, cu sediul la Călărași, capitala județului Ialomița în perioada 1883 - 1968.

După desființarea Regiunii Ialomița, se va numi, *Secția Arhivelor Statului Călărași*, ca unitate componentă a *Serviciului Arhivelor Statului - Regiunea București*, cu aria de activitate în fostele raioane Călărași, Slobozia, Lehliu și ulterior Urziceni (aflat o perioadă în componența Regiunii Ploiești) și Fetești (revenit de la Regiunea Constanța).

Datorită reorganizării administrative din anul 1968, *Secția Arhivelor Statului Călărași* începând cu 1 aprilie 1969 se va numi *Filiala Arhivelor Statului, Județul Ialomița*, având reședința tot în Călărași iar din 1977 în Slobozia - capitala județului Ialomița, reînființat în anul 1968. Întrucât în anul 1981 județele Ialomița și Ilfov au fost reorganizate (creându-se județele Călărași, Giurgiu și Sectorul Agricol Ilfov) *Filiala Arhivelor Statului Județul Ialomița*, a preluat de la fosta *Filială a Arhivelor Statului Ilfov*, fondurile unităților administrative, economice și culturale din zona Fierbinți - Urziceni și a predat *Filialei Arhivelor Statului Călărași* o parte din fondurile sale.

Filiala Arhivelor Statului Județul Ialomița, va purta această denumire până la apariția Legii Arhivelor Naționale 16/1996, când va deveni Direcția Județeană Ialomița a Arhivelor Naționale.

Trebuie precizat, că activitatea instituției s-a desfășurat în timp conform legislației arhivistice după cum urmează: Decretul 17/1951; Decretul 353/1957 pentru înființarea Fondului Arhivistic de Stat R.S.R. și Hotărârea Consiliului de Miniștrii nr. 111/17 iulie 1957 privind Organizarea și Funcționarea Direcției Generale a Arhivelor Statului și Administrarea Fondului Arhivistic de Stat R.S.R.; Decretul 472/1971 devenit Legea nr.20/1972; Legea nr.40/1990, Hotărârea Guvernului României nr. 769/1991; Legea Arhivelor Naționale nr. 16/1996 cu modificările și completările ulterioare.¹

Dar, să ne întoarcem puțin în timp și să vedem o scurtă prezentare a acestei instituții.

Prin adresa nr. 8695 din 18 decembrie 1951, Ministerului Afacerilor Interne - Direcția Arhivelor Statului Raionul Lenin, înștiința Sfatul

Popular al Regiunii Ialomița că: " *prin decizia Ministerului Afacerilor Interne nr. 278/1951 s-a înființat Secția Arhivelor Statului din Regiunea Ialomița, cu sediul în Călărași*", conducătorul secției fiind domnul Mareș Marin.

Se cerea totodată sprijinul Sfatului Popular pentru obținerea localului necesar funcționării instituției ce trebuia să-și înceapă activitatea imediat. Semna directorul Direcției Arhivelor Statului : Aurelian Sacerdoțeanu.²

În legătură cu numărul angajaților, deși fuseseră trecute un număr de 6 posturi în organigramă, în luna august 1952 instituția avea doar 3 salariați : Prof. Mareș B. Marin - șef secție ; Petre I. Scarlat - registrotor ; Gheorghe M. Dobre - îngrijitor.³

Pe lângă numărul mic al personalului existent, această instituție nu a avut un spațiu propriu, mult timp stând cu chirie. Astfel, comandamentul Regiunii de Mișcări Ialomița Călărași era informat prin adresa cu nr.2 din 08.01.1952, trimisă de către Arhivelor Statului Regiunea Ialomița, că până la obținerea localului pentru nou înființată instituție a Arhivelor, aceasta va funcționa la Sfatul Popular al Regiunii Ialomița - din Călărași.

Cereau însă sprijinul comandamentului, în următorul sens: unitățile din subordine să nu anunce sau să distrugă documentele sau sigiliile vechi ci să le păstreze și să informeze instituția Arhivelor pentru a le prelua pe viitor.⁴

Referitor la locația inițială, printr-o adresă înaintată Direcției Generale a Arhivelor Statului din luna iunie 1952, șeful unității domnul Mareș Marin, preciza că localul din Călărași, Calea București nr. 77, ce le - a fost repartizat, nu îndeplinea condițiile scopului pentru care era destinat, nu prezenta siguranță contra incendiilor, era neîncăpător, intrarea era direct prin stradă, peretele era din vitrine mari, cu mult praf,⁵ - fiind înaintată și adresa

Arhivelor Statului către *Ministerului Gospodăriei Comunale și Industriei Locale, Direcția Generală a Gospodăriei Locale* privind ajutorul cerut pentru rezolvarea imobilelor necesare bunei funcționări a acestor servicii regionale.

Din punct de vedere al localului ce se dorea, într-o adresă înaintată de Arhivele Ialomița, Sfatului Popular Călărași, din 2 iulie 1952, se solicita următoarele: birouri pentru salariați - 3 birouri, 5 scaune, 4 dulapuri -, o sală pentru cercetători, construcția trebuind să fie spațioasă, centrală - la îndemâna cercetătorilor, fiind vizate în ordinea condițiilor următoarele locații : Comisariatul Militar Regional, Pavilionul din spatele Palatului Regional, Judecătoria, localul ziarului Ialomița Libera, sau un local din str. Grivița (toate din orașul Călărași).⁶

Alte probleme cu care se confruntau: lipsa personalului și a dotării.

Într-o adresă cu nr. 158 din 05.05.1952 înaintată de către Arhivele Statului Călărași, Arhivelor Statului București în legătură cu "mobilierul și toate celelalte materiale necesare pe anul 1953" se solicita următoarele: mobilier - birouri, scaune, mese; scări, mașini de dactilografiat; ceas de birou, rechizite (hârtie,

tușiere, tocuri, penițe, creioane, plicuri, etc.); registre; materiale pentru curățenie și întreținere; ziare și publicații, periodice.⁷

Într-un proces verbal din 6 ianuarie 1953, privind analiza munci pe anul 1952, au fost enumerate deficiențele administrative: pe lângă neobținerea localului corespunzător Arhivelor, erau menționate lipsa unei mașini de scris ce a îngreunat activitatea; lipsa unui ceas de birou; lipsa de personal din care cauza nu s-a putut controla arhiva tuturor comunelor. Era totuși apreciată de către reprezentantul Arhivelor Statului București munca depusă de micul colectiv.

În cursul anului 1952, s-au cercetat arhivele a 168 instituții, au fost preluate 9062 dosare, la registratură au fost înregistrate 745 intrări și 557 ieșiri, fiind întâmpinate greutăți cu arhivele de la justiție, școli, cooperative (necunosându-se modalitatea de selecționare). Se propunea luarea unor decizii mai concrete, "pentru ca instituțiile administrative și școlare să ia măsuri pentru conservarea arhivelor vechi".⁸

În anul 1952, imobilele Arhivelor Statului Călărași erau în număr de 3, pentru care se plăteau următoarele chirii:⁹

- În str. București nr. 123 - birouri (cu 2 camere și antreu); chirie anuală 400 lei
- În str. București nr. 77- depozitul 2; chirie anuală 215 lei
- În str. București nr. 150 - o magazie de lemni și o cameră; chirie anuală 125 lei.

În anul 1956 s-a reușit semnarea unui contract de închiriere între întreprinderea Gospodărie Orășenească și Arhivele Statului privind imobilul din str. Griviței nr. 66 - din Călărași valabil pe 6 ani, ce se compunea din 8 depozite (în suprafață de 183,50 m) și 6 dependințe, cu o chirie de 1449,61 lei pe lună.¹⁰

Date despre biblioteca instituției aflăm în anul 1970, când la cererea Direcției Generale a Arhivelor Statului, toate filialele trebuiau să înainteze o situație privind bibliotecile acestora. Astfel se cereau următoarele date: când au luat ființă; câte volume existau în bibliotecă; ce cărți deosebite dețineau; relații cu privire la numărul cercetătorilor.

Răspunsul a fost următorul : "*Biblioteca Filialei Arhivelor Statului Călărași, județul Ialomița a luat ființă în anul 1967. Până în anul 1968 nu a existat un registru de evidență a cărților și revistelor, această operație fiind făcută începând din anul 1969 și înmănată în anul 1970. Biblioteca filialei cuprinde 760 cărți și 489 reviste*"¹¹ - dintre cărțile mai importante pe care le dețineau și care se regăsesc și astăzi, menționându-se:

- "*Apostol*" (carte despre faptele apostolilor) - tipărit în anul 1683;

- "*Octoih*" (colecție de cântări bisericesti care se cântă pe opt glasuri, câte una pe săptămână) - tipărit în anul 1774;

- "*Mineiul luna lui Martie*" (carte care cuprinde rânduielile pentru servicii sfintilor din

(continuare în pag. 17)

Repere istorice

DIRECȚIA JUDEȚEANĂ IALOMIȚA A ARHIVELOR NAȚIONALE

(urmare din pag. 16)

fiecare lună – aici luna martie) - tipărit în anul 1779;

- "*Evangelia*" (carte de predici și fragmente din noul Testament) - tipărită în anul 1784 ;

- "*Triodion*" (carte care cuprinde cântările specifice din perioada anterioară cu trei săptămâni postului mare) - tipărit în anul 1816;

- "*Ceaslov*" (carte de rugăciuni ce se rostesc la diferite ore) - tipărit în anul 1835 ;

- "*Evangelia*" - tipărită în anul 1864, ce a aparținut satului Ciocănești - Mărgineni.

- "*Pentecostarion*" (carte care conține ritualul sărbătorilor pe un anumit interval de timp – de la Paște la Rusali) - tipărit în anul 1880;

În momentul de față, biblioteca conține peste 6500 publicații și periodice (documente privind istoria României, cataloage de documente, anuare statistice, ziare, reviste, etc.) și se îmbogățeste anual.

Referitor la sala de studiu a instituției, de regulă sunt eliberate sau vizate permise pentru profesori, învățători, studenți, elevi etc., în vederea întocmirii unor referate, articole, studii, monografii etc.

Iată și câteva date statistice cu privire la permisele eliberate cercetătorilor la sala de studiu a Direcției Județene Ialomița a Arhivelor Naționale de – a lungul anilor: 20 permise eliberate în anul 1979, 9 în anul 1987 (cel mai mic număr de permise eliberate); 183 în anul 1996 (cel mai mare număr de permise eliberate) ; 41 în anul 2005; 27 în anul 2006.

Începând cu anul 1977, sediul instituției s-a mutat la Penitenciarul din Slobozia, iar la sfârșitul lunii noiembrie 1983 a avut loc inaugurarea sediului actual, din Slobozia, Str. Al. Odobescu, nr. 4,¹² beneficiind de 4 niveluri cu 4 depozite de arhivă, birouri de lucru, birou de relații cu publicul, atelier de legătorie, bibliotecă, sala de studiu, sala de expoziție - (sală ce a fost vizitată în cursul anului 1989 de 515 persoane).

Referitor la activitatea instituției, într-o situație trimestrială din iunie 1978, erau precizate acțiunile întreprinse printre care: 22 unități controlate; 8 cursuri și instructaje cu 183 de arhivari; 10,00 m.l. preluări de documente; 36 cercetători la sala de studiu; 780 unități arhivistice și 40 publicații cercetate; popularizarea noului decret 472/1971; 24 de comunicări; 8 simpozioane; 13 articole în presă; numărul angajaților fiind tot așa de mic - 5 angajați.¹³

În anul 1981, la căminele culturale din comunele și orașele din județ, au avut loc acțiuni de valorificare a documentelor, cu invitații din cadrul Direcției Generale a Arhivelor Statului, Institutului de Istorie Nicolae Iorga, cadre ale amatei și pompierilor.

În anul 1991 cu ocazia aniversării a 160 de ani de la crearea Arhivelor Statului s-a desfășurat în data de 11 octombrie un simpozion la sediul instituției cu titlul: "*Continuitate și demnitate românească oglindită în documente de arhivă*", la care au participat directori din cadrul Arhivelor Statului, prilej cu care s-a lansat și cartea: Mihai, Cotenescu; Alexandru, Vlădăreanu; "*Tezaur de documente ialomițene*", vol. I (1392-

1944), Direcția Generală a Arhivelor Statului din România, București, 1991.¹⁴

Începând cu anul 1991 și până în prezent, biroul de relații cu publicul s-a confruntat cu cereri referitoare la retrocedări pământ, la care se adaugă și cele pentru recalcularea salariilor (s-au mai eliberat și diverse acte de școlaritate, stare civilă, etc.).

Astfel, într-un raport de activitate pe anul 1991, se preciza că le-au fost adresate 4015 cereri¹⁵, urmând ca până în anul 1993 să fie înregistrate un număr de 10500 cereri, toți salariații - 5 la număr, lucrând la rezolvarea acestora.¹⁶

Activitatea de valorificare a documentelor din depozitele proprii, s-a concretizat prin: publicarea de-a lungul timpului a unor articole, studii de specialitate; emisiuni radio - T.V. și bineleșle publicații:

1. Cotenescu, Mihai: "*Alexeni, file de istorie*", Slobozia, 1982.

2. Cotenescu, Mihai: "*Filiala Arhivelor Statului Ialomița*", Direcția Generală a Arhivelor Statului, București, 1982.

3. Cotenescu, Mihai; Vlădăreanu, Alexandru: "*Îndrumător în Arhivele Statului Județul Ialomița*", Direcția Generală a Arhivelor Statului, București, 1985.

4. Cotenescu, Mihai; Vlădăreanu, Alexandru: "*Tezaur de documente ialomițene*", vol. I (1392 - 1944), Direcția Generală a Arhivelor Statului din România, București, 1991.

5. Cotenescu, Mihai; Vlădăreanu, Alexandru: "*Tribunalul Județean Ialomița, schiță de monografie*", Slobozia, 1981.

6. Tudor, Constantin: "*Istoria învățământului din județul Ialomița*", vol. II (1918 - 1978), Slobozia, 1979.

7. Vlădăreanu, Alexandru (coordonator): "*Slobozia 400. Studii și comunicări monografice*", Slobozia, 1994.

În anul 1994 cu prilejul împlinirii a 400 de ani de atestare documentară a localității Slobozia, în cadrul Săptămânii Internaționale a Arhivelor din 3-10 Mai 1994, au avut loc la sediul instituției o serie de manifestări cu participarea și a directonului Arhivelor Statului de atunci, domnul prof. univ. dr. Ioan Scurtu, prilej cu care s-a lansat și cartea: Alexandru, Vlădăreanu (coordonator), "*Slobozia 400. Studii și comunicări monografice*", Slobozia, 1994.

Cu prilejul zilelor Sloboziei și anului Ștefan cel Mare, în data de 20 mai 2004, respectiv 2 iulie 2004, instituția noastră a colaborat cu Muzeul Județean Ialomița la realizarea expozițiilor documentare, intitulate: *Slobozia în documente și Imagini*, respectiv *Ștefan cel Mare și Sfânt, 500 de ani*, punând la dispoziție, documente din depozitele proprii referitoare la orașul Slobozia și documente de la direcțiile județene din țară referitoare la Ștefan cel Mare - ambele expoziții având loc la sediul muzeului.

În anul 2006, cu prilejul manifestărilor dedicate împlinirii a 175 ani de la înființarea Instituției Arhivelor, Direcția Județeană a Arhivelor

Naționale Ialomița a organizat la sediul instituției sale în data de 2 iunie, expoziția foto - documentară „*Arhivele Ialomițene - 55 ani de activitate*”.

Printre cei prezenți la prima expoziție de acest fel referitoare la istoria instituției ialomițene, menționăm: membrii ai delegației orașului Silistra - printre care și Primarul orașului bulgar, oficialități locale - ale Prefecturii, Primăriei, Muzeului Județean de Istorie, Muzeului Agricol din România, Institutului Național de Statistică, Inspectoratului Școlar, Inspectoratului Pentru Situații de Urgență, Inspectoratului Județean de Poliție, mass - media.

În momentul de față, Direcția noastră deține fonduri și colecții arhivistice (începând cu anul 1830) grupate după natura activității des fășurate de creatorul documentelor: fonduri administrative, agricole, comerț, finanțe, credit, judecătorești, sanitare, de muncă și ocrotiri sociale, învățământ, cultură etc. și colecții de stare civilă, matrice sigilare, planuri și hărți etc. .

Absolvenții ai *Facultății de Arhivistică* din cadrul Academiei de Poliție Alexandru Ioan Cuza - din București, ai *Facultății de Istorie*, referenți - unii cu aproape 30 ani de activitate la această instituție, asigură respectarea prevederilor legislației în vigoare: eliberează copii, extrase și certificate după documentele deținute, prelucrează arhivistice documentele din depozitele proprii, asigură cercetătorilor studierea documentelor și publicațiilor prin sala de studiu, îndrumă și controlează creatorii și deținătorii de documente din județ, valorifică documente prin: publicarea unor articole și studii în presă, realizarea unor expoziții, emisiuni radio și T.V.

Nu putem încheia această prezentare, fără a aminti și numele celor care s-au aflat la conducerea acestei instituții de - a lungul timpului:

- Prof. Mareș Marin 1951 -1967
- Prof. Breazu Dumitru 1967 - 1971
- Prof. Atanasie Apostol 1971 - 1974
- Prof. Cotenescu Mihai 1974 - 1989
- Prof. Vlădăreanu Alexandru 1989 - 1998;
- 1999 - 2002 (declarat post - mortem cetățean de onoare al Municipiului Slobozia)
- Prof. Bergheta Veronica 1998 - 1999;
- 2002 - prezent

Direcția Județeană Ialomița a Arhivelor Naționale
Consilier Asistent, Răzvan NECULA

Note:

1. Mihai Cotenescu, „*Filiala Arhivelor Statului, Județul Ialomița*”, Direcția Generală a Arhivelor Statului, București, 1981, p. 20. Referitor la legislația arhivistică, a se vedea lucrarea lui Marin Radu Mocanu „*Arhivele Naționale și Societatea românească*”, Editura Ministerului de Interne, 1997, p. 14 - 15.

2. Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Ialomița (incertitudine DJ.A.N.Ialomița), Fond propriu, d. 3/1952, f. 2.

3. Ibidem, f. 113.

4. Ibidem, d. 8/1952, f. 12.

5. Ibidem, d. 9/1952, f. 1, 2, 53.

6. Ibidem, f. 11.

7. Ibidem, d. 8/1952, f. 69, 70.

8. Ibidem, d. 14/1953, f. 1-6.

9. Ibidem, d. 8/1952, f. 154.

10. Ibidem, d. 37/1956 - 1962, f. 1.

11. Ibidem, d. 135/1970, f. 3.

12. Mihai Cotenescu, „*Noul Local al Arhivelor Statului județul Ialomița*”, în „*Revista Arhivelor*”, anul LXI, vol. XLVI, nr. 1/1984, p. 40 - 41.

13. D. J. A. N. Ialomița, fond propriu, d. 2/1978, f. 6.

14. Ibidem, d. 2/1991, f. 45.

15. Ibidem, d. 1/1992, f. 66.

16. Ibidem, d. 4/1993, f. 44.

CONSERVATORISMUL ROMÂNESC ȘI PROBLEMA INDEPENDENȚEI ÎN CONTEXTEL CRIZEI ORIENTALE

“Problema orientală și independența României în texte și poziții politice conservatoare” - X

NOTĂ

Am văzut din paginile anterioare (într-o scurtă sinteză) poziția și eforturile grupării conservatoare în direcția consacrării independenței României de-a lungul unei întregi epoci. Era împedecă pentru toată lumea, în epocă, faptul că independența României i ca de zădărat politic se încadra într-o problematică politică mai largă, respectiv în ceea ce s-a numit „problema orientală” și modul său de rezolvare. Parte a influenței orientalo-europene a Imperiului otoman, România s-a supus în mod obiectiv aproape proceselor istorice și politice prin care a trecut regiunea Balcanilor.

Presa timpului, în special cea de orientare conservatoare, tratează destul de pe larg în paginile ei nuanțele discursurilor politice europene asupra acestei probleme, chestiunea îmbrăcând o varietate de abordări în funcție de planurile de interes suscitată. Vom încerca în paginile care urmează să ilustrăm aceste poziții. Pentru un profan informațiile care urmează reprezintă o bună ocazie de a intra în atmosfera timpului, pentru cei avizați o modestă încercare de completare a imaginii modului de receptare a problemei orientale în presa conservatoare românească a timpului cu reflexele ei. Textele vor prileji și o întâlnire cu *spiritul critic* al epocii (a doua parte a sec. XIX) vis a vis de controversele permanente dintre conservatori și radicali și regimul politic din România.

Cele două chestiuni nu puteau fi separate în condițiile în care fiecare din cele două partide avea o viziune proprie asupra modului de rezolvare a *problemei orientale* și implică o independență României. Am accentuat asupra perioadei de după venirea principelui CAROL I în țară având în vedere atât modificarea relativ importantă a atitudinii marilor puteri față de Română după 1866 cât și faptul că odată cu instalarea monarhiei constituționale cu ajutorul uneia dintre puterile europene *chestiunile orientului* căpătau alte conotații. Practic puterile europene începeau să-și dea seama de faptul că importanța geopolitică a României în contextul rezolvării problemei Balcanilor nu va mai putea fi ignorată mult timp. Am început relatarea după venirea lui Carol I în Română (1866) din mai multe motive: odată pentru că marea majoritate a istoricilor care au analizat epoca modernă au pornit de aici prezentarea redeschiderii „*problemei orientale*” pornind de la modificarea hărții geopolitice a Europei prin ridicarea Prusiei și riscul redeschiderii apetitului Rusiei țariste și Austriei pentru Balcani. În fângeră Franței la 1871 a ridicat probleme insurmontabile pentru S-E Europei. Para el cu războiul franco-prusac la Londra avea loc Conferința puterilor europene asupra strămtorilor de la Marea Neagră. Interesată în limitarea ascensiunii Rusiei la Marea Neagră, Austria a încercat, fără succes, să trateze cu Anglia, căzând mai apoi în plasa diplomației germane și alcătuind dualismul cu Ungaria. Riscul unui nou conflict austro-rus în Balcani l-au determinat pe Bismark să pună la cale Alianța celor trei împărați (Germania, Rusia, Austro-Ungaria) prin tratatul de la Schönbrunn de la 23 oct. 1873. Acordul era menit să preîntâmpine redeschiderea „*problemei orientale*”. Perioada scursă până în 1875 a fost marcată de discutarea problemei de mai sus la nivel retoric, dovedind doar că, deocamdată, se ascuteau săbiile. Apoi, pornind de la noua configurație politico-diplomatică a Europei, principele Carol I și-a întărit considerabil pozițiile reușind să impună primul guvern care va oferi o stabilitate politică mai lungă pentru țară. În noile condiții politice europene era împedecă că România nu putea fi ocolită de probleme. Carol I va încerca să profite de stabilitatea politică internă pentru a obține pe cale pașnică independența țării (1873) dar fără succes. Vom observa pe măsura parcurgerii textelor atât poziția puterilor europene asupra relațiilor politice ale României în epocă fie în cadrul bilaterale, fie cu ocazia diferitelor evenimente internaționale (conferințe europene pe diverse teme) cât și critica politică internă asupra evenimentelor balcanice în desfășurare.

„ORDINEA”, DUMINICĂ, 21 AUG./2 SEPT. 1866
BUCUREȘTI 20 AUGUST/1 SEPT.
PROBLEMA ORIENTALĂ

Se face o sumară analiză a situației politice a Europei centrale. Așfel se sublinia faptul că tratatul de pace dintre

Prusia și Austria era încheiat. În aceste condiții se perfectă un tratat comercial austro-prusac. În același context se produce și împăcarea dintre Italia și Austria. Diversele piețe ale Europei începeau să se anime, bursele de valori de la Viena și Paris să funcționeze etc.

„Pe când Europa se pacifică și se liniștește, în Orient o flacără se înalță, care după opinia multora va fi preludiul unui incendiu în insula Candia este în insurecție: silițele Porții au rămas până acum fără rezultat, trupele expediate împotriva rebelilor au dat până acum probe dacă nu de neputință cel puțin de moliciune, însăurgenții se cred a avea complici puternici, și această stare de lucruri nu lipsește de a fi gravă pentru situația Porții. În Grecia pe de altă parte agitațiunea și frământările populare, aceste boli endemice ale locului, cresc neînțet, regele nu-și ascunde preocupările sale, Muntenegrenii și Sârbi în urmă în contra gamizoanelor otomane; și diplomația peste puțin va fi din nou siliță să alerge la noi silițe de concepțiune și de dibăcie spre a depărta spectrul *chestiunii orientului*, care înspăimântă atât de mult pe toată lumea, dar cu care vom fini prin a ne familiariza. Poarta pe de altă parte prin abile concesii va și să înmoaie pe revoltați și să restabile ordinea, mai cu seamă că diferitele populațiuni creștine ale imperiului sunt încă departe de a se fi concertat între ele pentru o acțiune comună, și când se mișcă mai totdeauna impulsivă le vine din afară”.

„ORDINEA”, MARȚI, 23 AUG./4 SEPT. 1866
BUCUREȘTI 22 AUG./3 SEPT.
PROBLEMA ORIENTALĂ

Articol extras din *Memorialul Diplomatic* francez din 26 august privitor la afacerea României. Se mulțumește dlui Bouffet, secretarul redacției cu privire la laudele la adresa principelui Carol I iar ziarul își îndreaptă analiza asupra a două probleme, „care ni se par de natură a induce în eroare opinia publică atât din țară cât și afară”.

„În adevăr, după „Memorialul diplomatic”, toate pregătirile de război ce s-au făcut în România deodată cu suirea pe tron a domnitorului Carol I, n-ar fi provenit decât din cauza insinuațiilor oamenilor partidului revoluționar (aluzie la liberali-n.n.) Aceștia prin consiliile lor pe lângă tron s-ar fi încercat a compromite liniștea țării și finanțele ei fără alt scop decât acela de a profita de războiul început între Prusia și Austria, spre a strămtora pe aceasta din urmă prin alianțele cu Ungarii, Sârbi și celelalte popoare de la Dunăre și a smulge de la slobăciunea Porții independența țării. Memorialul adaugă apoi că de aici a născut necesitatea pentru guvernul otoman de a concentra forțe armate asupra frontierelor României și Serbiei.

Aceste aserțiuni nu se pot comai com forme cu faptele pe trecute.

Dacă s-a făcut apel la arme în toată țara, dacă s-au concentrat trupe la Dunăre, cauza a fost obligațiunea ce avea statul român, chiar după convențiune, de a-și apăra frontierile sale în contra oricărei agresiuni din afară. Nu dar instigațiunile unei politici aventuroase au provocat pregătirile de rebelu, ci absoluta necesitate a legitimei apărări. Se știe de toată lumea cum încă înaintea sosirii Măriei sale era amenințată malurile Dunării din partea stângă. În fața pericolului toți românii s-au ridicat ca un singur om, toate neînțelegerile au încetat; camera a votat toate credințele cerute, toate subsidiile; s-a făcut ape la voluntari; rechizițiuni la particulari; cetățenii au depus fiecare obolul său, și toți s-au grupat pe lângă tron, gata la toate sacrificiile sub puternica și curajoasa mână a suveranului lor.

Nu putea dar a fi vorba atunci de partide nici de menajarea finanțelor ci de salvarea patriei cu orice preț.

Măria sa domnitorul n-a cedat la nici o influență, la nici o presiune din lăuntru sau din afară; ci îndată ce a primit corana a făcut declarațiunile cele mai sincere și cele mai solene în față cu sublima Poartă și cu puterile vecine; Măria sa a zis, că din trecut nu-și va aduce aminte decât de glorioasele fapte ale strămoșilor noștri; că în afară va respecta tratatele ce leagă țara cu Sublima Poartă și că cea mai perfectă neutralitate cu puterile vecine va fi linia

sa de conduită. Conform dar cu aceste declarațiuni a trebuit mai înainte de toate să apere teritoriul României care era amenințat. De aceea, luânduși inițiativa, s-a pus în capul amatorilor ca să le conducă acolo unde onoarea și datoria cea mai înaltă le chema. Astfel făceau ilustrații domni din secolul trecut; astfel trebuia să facă un Hohenzollern. Dacă apoi s-a licențiat o parte din oștirea, dacă s-a încetat cu înscrierea voluntarilor, cu rechizițiunile, cu primirea ofrandelor, cauza a fost că pericolul a încetat, iar nu că domnul românilor a înțeles să rupă cu tradițiile țării.

Este nedrept dar a se atribui unei mișcări naționale, bazată pe motive de supremă necesitate, cauze, de propagandă revoluționară, și de înțelegeri ascunse, care n-au existat niciodată și care sunt contrare cu datinile noa stre.

Când se vorbește de un partid revoluționar și obstinat în rățăcirile sale, să nu se zică, că, fără consiliile acestui partid, domnul n-ar fi concentrat trupe la Dunăre.

Se poate să fie în țară ca pretutindeni oameni extremi, care să nu vadă decât în turburări continue mijlocul de a-și menține o popularitate amăgitoare; oamenii de ordine însă au un scump depozit de conservat și tocmai pentru aceea nu vor curăța nici un sacrificiu când va fi vorba de drepturile țării și de paza teritoriului Român, chiar cu riscul de a trece de revoluționari”.

G. Costa-Foru.

Îată articolul din *MEMORIAL DIPLOMATIQUE*, despre care vorbim:

„Sub abila și prudenta direcțiune a junelui prinț Carol de Hohenzollern, România intră pe căi pline de speranțe pentru viitor și de promisiuni pentru prezent. Ca pretutindeni, este în Principatele Dunărene un partid orb, îndărătnic, despre care se poate totdeauna zice că nici n-a uitat, nici n-a învățat nimic. El se silea de împinge pe noul suveran pe urmele predcesorului său, făcându-l să creadă că ar juca un mare rol și s-ar face cu înlesnire popular, dacă ar voia să se pue în serviciu revoluționar. Pentru aceasta el se obstina, cu toată sleirea finanțelor, a cere o mare desfășurare de forțe militare peste orice proporțiuni cu resursele morale și materiale ale țării. Cândeau că i vindu-se un rebelul mare între Austria de o parte, Prusia și Italia de alta, s-ar putea întinde mâna la toate ridicările de popoare, favoriza insurecțiunea ungară, și pe când Klapka, în capul legiunii compațiilor săi ridicată sub auspiciile Prusiei, ar pătrunde prin nord în Ungaria, Turr trebuia, din partea provinciilor dunărene, să răscolească și să comande sudul. Îndată mișcarea câștigând din ce în ce teren, se spera cu ajutorul Ungurilor, Sârbilor și Românilor, să ție pe Austria și pe Turcia deștepte și să smulgă slăbiciunii Porții independența Principatelor Dunărene pentru a face mai târziu dintr-însele focarul unei active propagande. De aci, necesitatea pentru guvernul otoman de a întreține și concentra forțe la frontierile Serbiei și României.

Dar prințul Carol a rupt într-un mod absolut cu aceste tradițiuni deplorabile. El a depărtat din ministerul său pe oamenii cunoscuți de toți ca unii ce au dat gajuri revoluțiunii, înlocuindu-i prin spirite ferme, luminate, prudente, care știu că progresul n-ue posibil decât cu ordine și cu liniște. Unul din primele acte ale noului cabinet a fost de a licenția jumătate armata; cealaltă jumătate ar putea, fără inconvenient să fie obiectul unei asemenea măsuri, căci o bună jandarmerie este destul, și, de la mișcarea care a răsturnat pe prințul Cuza, trupele au ambiționează gardelor pretoriene. România, apoi, emnamente agricole, n-are ea înainte de toate și mai cu seamă trebuință de brașe pentru cultura fertilelor și câmpii? Nueste aci oare avuția, puterea și mărirea ei? În loc de a lăsa mii de oameni inactivi prin cazarmă, n-utrebue, pentru a repara desordinele precedentei administrațiuni, să se grăbească a-și da muncii naționale?”

Prințul Carol de Hohenzollern a înțeles-o deși tânăr, a știut, cu un mare tact, să evite greșalele care au pierdut așa de iute pe prințul Cuza. Totul anunță, dar, că și acolo (în România) vom vedea realizându-se progresul fără revoluțiune, adică ordinea în întru și pacea în afară”.

(*va urma*)

Prof. Ion Tilea

„ANCHETA” pentru DREAPTA JUDECATĂ

Cartea lui ALEXANDRU BULANDRA „VASILE ALECSANDRI ȘI CAZUL MIORIȚA, o anchetă literară”, apărută la sfârșitul anului 2006, la Editura HELIS, Slobozia, cu o prefață de Aureliu Goci (Reactualizarea dosarului „Miorița”)

Cartea se deschide cu motto-ul :”... îți voi descoperi o mare taină”(V. Alecsandri către Al. Odobescu)

Titlul cărții, ca și motto-ul din deschiderea ei, e o provocare, cum mărturisește și autorul ei, care va produce o explozie în perceperea conținutului. Scrierea ei e rodul unor „îndelungi, repetate lecturi”, pornind de la mărturisirea lui V.A. către Al. Odobescu, până la concluzia criticului literar Nicolae Manolescu – care, se pare că a dezlegat TAINA creatorului baladei și-a hotărât în studiul „Spiritul cult al folclorului”(1993) că e opera lui Vasile Alecsandri.

Modalitatea scrierii lui Alex. Bulandra e originală. „Ancheta” se constituie dintr-o cemeră chibzuită, o examinare argumentată a ceea ce s-a scris despre „Miorița”, de-a lungul timpului, de cercetători-folcloriști de seamă (A. Fochi, Al. I. Amzulescu, G.D. Teodorescu), de muzicologi (Viorel Cosma), de istorici, de geografii (ce percep și ca spațiu geografic celest – spațiul mioritic). Impresionantă, vasta bibliografie ! În carte a m întâlnit și numele episcopului cărturar Andrei Șaguna, care a apelat la preoți să culegă colinde bisericesti (il cunosc pe episcopul Ardealului, din Patericul românesc, preocupat de răspândirea cărților religioase pentru luminarea satelor) și a unui discipol al lui Alecsandri, culegător de folclor din Ardeal, Atanasie Marian Marienescu, omagiindu-și magistrul.

Azi, Alexandru Bulandra îl omagiază pe bardul de la Mircești prin „Ancheta” sa literară, cartea sa constituindu-se ca o privire retrospectivă asupra scrierilor despre „Miorița” și despre poet, dar și o privire retrospectivă a stărilor Poetului și a autorului cărții, Al. B., cu privire la ceea ce-i mai prețios în (pentru) om : SUFLETUL.

Stările de suflet, mărturisite direct de Al. B., la u luitoarele aflări despre crearea Mioriței și mesajului, stau mărturie, argument, că a scris această carte din preaplul sufletului, nu din alte motive.

Savoarea cărții e dată și de invitația adresată cititorului – luat ca martor al descoperirilor și al trăirilor sale. (Și se știe și știe că nu oricine se poate constitui „cititor-martor” al „Anchetei” sale literare, când a vorbi – azi – despre MIORIȚA – din ne-cunoaștere, ne-înțelegere, ne-simțire a MESAJULUI ei – poți cădea în desuetudine pentru unii. Altul e spiritul vremii !)

Mesajul MIORIȚEI – o TAINĂ !

O taină, pe care încercăm să o descifrăm, în trebându-ne : NOI ce DEVENIM ?... SPRE UNDE CĂLĂTORIM ?

Greu de descoperit taina aceasta, greu de perceput mesajul. Cartea lui Al. B. o percepem

ca o călătorie prin cărți, prin sufletul său spre aflarea răspunsului. Pretext – ideea cunoașterii creatorului MIORIȚEI, fiindcă verdictul îl dăduse Nicolae Manolescu – criticul literar – care excludea, ca și scriitorul Duiliu Zamfirescu, izvoal creației – folclorul – „cântecul și poezia sublimă”, „tezaurul artistic”, „comoara descoperită de poetul-peregrin” care i-a perceput valoarea, a scos-o la lumină, a șlefuit-o, devenind bijutierul ei.

Doar POETUL, ARTISTUL adevărat, poate percepe MESAJUL DIVIN, mesajul cetelor de îngeri transmis păstorilor – acum mai bine de 200 de ani – cum aflăm de la un Evanghelist, Luca – mesaj transmis de păstori, în cântec și poezie – ce se numește COLINDĂ – ce a ajuns până la noi – și de unde pornește și „ANCHETA” lui Al. Bulandra.

Bijutierul „Mioriței”, V. Alecsandri, constituie el însuși o taină în perceperea sa de-a lungul timpului. Taina boierului, a omului de cultură, ambasador la înalte curți din Europa în interesul țării, director al Teatrului Național din Iași, atras de „poezia colindei” primitivă, ca Eminescu, „ca o cuminecătură” de întărire, de mângâiere, de nădejde.

Al. Bulandra îl percepe ca un „boier al inimii”, nu al minții (ca I.S. Matei, ziaristul din America, pe intelectualii de azi ai României) dându-ne ca argument mărturisirea poetului care „în saloane, în cameră se simțea ca Ionas în pântecul chitului”(Ionas în pântecul balenei – mitul biblic – vorbind despre pedeapsă și rugăciune).

Destinul lui Alecsandri este legat, tainic, de MIORIȚA – destinul nu doar literar – ci și ca

REPER al trăirii și al TRECERII, descoperă autorul „anchetei” prezentându-ne mărturisiri ale Poetului, spovedaniile sale. Îmbolnăvindu-se grav, în timpul călătoriilor sale, și - pe insula Prinkipo, lângă Constantinopol, în 1845, după moartea mamei sale (1842 ?) – e cuprins de deznădejde – taină ! – nu pentru că va muri, ci fiindcă n-a pus pe fruntea țării o „tainică cunună”. Descoperim în această „spovedanie” MĂREȚIA GÂNDULUI în momente de răscruce – DATORIA față de PATRIE (Mama zicea „mor împăcată...”).

„Nu suntem pe lume pentru a fi fericiti, ci pentru a ne îndeplini datoria”(Kant) și, la ANCHETA de la DREAPTA JUDECATĂ, vom fi întrebați ca florile în „Mărioara, Florioara”, la poarta Raiului „ce-au făcut miroasele”, la care a meditat și Alecsandri, aflând creația în călătoriile sale în munți, când căuta și afla mângâiere după moartea iubitei Elena Negri și a prietenului Nicolae Bălcescu. Scrierea și publicarea creațiilor populare „cu lese și îndreptate” îi dă un tainic sentiment al împăcării unui vis – și îi promite lui Al. Odobescu că-i „va descoperi o mare taină”.

Care TAINĂ ? Că a scris MIORIȚA ? Că a depășit teama în fața morții ? Că privește momentul TRANS-HUMANȚEL transcendent de la condiția tragică a efemerității umane, la cea a nădejdii în altă existență – a NUNȚII după NUNȚĂ. Și „trecerea” o primește ca o atmosferă, o stare a liniștii, a împăcării, ca Eminescu în „ODĂ în metru antic”.

A rodit, peste ani, mesajul transmis, LA ÎNCEPUT DE DRUM, în copilărie, de doica GAFIȚA, prin cântecul de leagăn, prin basmele povestite. Drumul creației MIORIȚEI continuă de la casa părintească de la Mircești, prin lume, cu popasul de la Florența și apoi prin munții Moldovei.

„Trecerea” se vrea stare de liniște, de împăcare dar, d intr-o mărturisire, făcută în tr-un APUS DE SOARE, de o măreție tristă, într-o scrisoare(cu câteva luni înainte de „încheierea” vieții lui terestre) lui Alexandru Papadopol descifrăm, cu autorul „Anchetei”, trăirile din versurile Mioriței, „lacrimi de sânge”, dar și „stele făclii” – viața „umbră și vis” – visul „omenirii de a se bucura de o veșnică primăvară, poleită cu soare”, viața și podoabele ei (dar luptându-te cu înghețul, cu FRICA ? cu teama ?), pag. 146.

„Miorița” recitată, ca o „alinare”, ca o mângâiere – cântată de o doică unui artist, așa a fost percepută de dramaturgul Horia Lovinescu în „Moartea unui artist”.

MIORIȚA, salvată de la dispariție de Al. Bulandra, care scoate la lumină, la început de mileniu, ca Alecsandri cu un secol și jumătate în urmă, Mesajul ei de lumină, de iubire, de iertare, de nădejde.

Elena CÂRJAN

Cuvânt înainte la cartea **EXPERIMENTUL IOV**, de Alexandru Bulandra - în curs de apariție la editura HELIS

Îl cunosc pe Alexandru Bulandra dintr-un timp care acum pare foarte, foarte îndepărtat. Era la începutul anilor 70 și urmam amândoi cursurile de etică ale aceluiași profesor. Este vorba de Nicolae Beliu, autorul monumentalei cărți „Etica lui Kant” apărută la Editura științifică în 1974. De ce pomenesc o asemenea persoană și un asemenea context? Pentru un motiv foarte simplu care are legătură și directă și mediată cu viața și preocupările lui Alexandru Bulandra. Cei care erau studenți atunci la Filozofie erau oameni care aveau în mod cert un interes pentru gândul înalt și pentru viitor. Preocupați de trecutul ideilor, ei se gândeau la viitorul altora; în acest sens a considera că etica viitorului este etica lui Kant spune de la sine foarte mult pentru că, într-adevăr, a crede că Sollen trebuie să fie chiar de-ar fi să nu fie niciodată, reprezintă utopismul necesar și dintotdeauna al omnicărei ființe morale.

Am învățat amândoi de la același profesor că personajele importante ale moralei deschise a umanității sunt: Socrate, Iisus, continuați apoi în proiectele modernității prin revoluții politice cum au fost cea americană și cea franceză care s-au dorit a fi și revoluții morale. Același profesor care a dat dovadă de curaj în propria viață ne îndeamnă explicit să scriem caiete de mărturie etice, în fapt, ne obliga să gândim etic raportându-ne direct la morala încapsulată în fiecare clipă trăită.

O formulă revenea mereu în cursul profesorului nostru, era o idee kantiană: „Fiecare dintre noi este destul de profan, umanitatea din noi însă trebuie să ne fie sfântă.” Această expresie era continuată astfel: „Sfințenia este cuget moral în luptă.” Această idee nu este o idee între altele, ci este una fundamentală. Kant nu pleacă de la religie pentru a-și întemeia morala sau a imperativului categoric, ci ajunge la religie, la sfințenia personalității văzută ca o ființă aflată într-o luptă curajoasă cu viața și cu propriul destin.

Iov, cel al „Vechiului Testament”, aspiră la sfințenie și este cel mai credincios dintre cei credincioși și tocmai el este destinat de divinitate să suporte cele mai cumplite suferințe plecând de la cele fizice și ajungând până la cele ale sufletului. Este o temă cu semnificații pe care umanitatea în autodesfășurarea ei o depășește mereu și mereu în ipostaze a deseori surprinzătoare, uneori tragice, alteori sublime și uneori pur și simplu absurde. Tocmai de aceea nu m-a mirat deloc să constat preferința lui Alexandru Bulandra pentru povestea sapiențială a bătrânului și etemului Iov.

Credința înseamnă convingere, iar convingerea în acord cu valorile fundamentale îl poate aduce pe

om în cele mai neașteptate situații. Nimeni nu garantează a priori celui ce manifestă convingeri tari că el va fi fericit și că va avea o viață pe cât cu putință normală și firească. Prin propria lui experiență de viață, Alexandru Bulandra a înțeles pilda lui Iov pentru că el însuși a înțeles să nu se lase îndoit, să sufere pentru convingeri le sale și să nu cedeze unor forțe iraționale venite din exterior. Iov nu este pentru Alexandru Bulandra un personaj oarecare al istoriei, el este simbolul credinței nestrămutate în verticalitatea omului moral pur și simplu.

Mă bucur că am fost coleg de generație din anii 70 al lui Alexandru Bulandra, că sunt în postura de a scrie câteva gânduri prilejuite de meditațiile lui dedicate „Experimentului Iov”. Fiecare dintre noi ar trebui să se gândească măcar din când în când la Iov-ul cel din toate zilele; dacă nu o face, atunci suferința inevitabilă n-are nici un sens și nimeni nu se mai poate plânge atunci că viața nu este decât o înfundătură fără sens și fără valoare.

Această carte, pe care o prefațăm aici, își va avea propriul ei destin – rămâne doar să o deschideți și să-i parcurgeți rândurile și paginile.

Vasile MORAR

Cum este mai bine, un călduros sau un prietenesc „LA MULȚI ANI !”

Răzvan CIUCĂ, binecunoscutul om de cultură ialomițean împlinește acea vârstă bogată, când ești obligat să meditezi la bilanțul trecutului și la ceea ce îți mai rămâne de făcut pentru a încorona frumos o operă.

De la 25 martie 1947 până astăzi s-au rupt filele din 60 de calendare anuale, de când a apărut pe lume, la Constanța, apoi a trecut prin școli, unde a avut colegi, care l-au depășit ori i-au rămas în urmă... De 37 de ani Răzvan CIUCĂ muncește pe un ogor mai ciudat, al etnografiei și istoriei a graie, unde roadele înfloresc și se culeg numai după eforturi cu totul speciale.

Cu marea ambiție de a scrie niște cărți fără de care să nu se poată alcătui o imagine completă a poporului român, Răzvan CIUCĂ a adunat și a pus în ordine un senzațional tezaur etnografic, numele său devenind sinonim cu cel al „Muzeului Național al Agriculturii” din Slobozia, Ialomița. Cărțile nule-are dactat, este prea ocupat cu zeci și zeci de excepționale expoziții, pe care le găndește până la cele mai intime și ascunse detalii, cu simpozioane și congrese internaționale, cu călătorii pe meridiane, noroc că sunt numai 360! Este consultant

de specialitate în mari filme („Moromeții”, „Povestea caloiarului”), supraveghează editarea unor importante volume de studii și cercetări, este membru în prea multe asociații internaționale să se mai poată aduna pe un colț de masă, unde să-și consemneze gândurile, concluziile, proiectele uriașe... În cele din urmă, ne amenință cu „Memoriile” sale de Cassanova care a vrăjit etnografia și contemporaneitatea, cu promisiuni că vom fi încondeați așa cum merităm, ca niște indivizi fără intuiție, absolut necunoscutori de cine este el, gigantul nostru inițiat și trezorer.

Acum, când Răzvan CIUCĂ își împlinește vârsta meritată, pe care prea mulți savanți și oameni ai cărții nu au apucat-o, să-i urăm să se liniștească și să ne ofere ceea ce ne promisese, inclusiv alături din marea sa inimă de om, de cărturar și de prieten!

Șerban Codrin

HELIS

Tiparul executat la **SC „Tigris Com” SRL**
Slobozia – Ialomița; Cod: 84 00, str. Ianache, Lot 2
Tel: 0243 234480; 0744 356 593, E-MAIL: tigris@tigris.kfnet.ro

Revista poate fi procurată din rețeaua **CARTEXIM**, de la sediul
redacției și de la **Biblioteca Municipală Urziceni**

Parteneri: **Muzeul Județean Ialomița, Biblioteca Județeană Ialomița „Ștefan Bănulescu”,
Muzeul Național al Agriculturii, Centrul Cultural UNESCO „Ionel Perlea”,
Centrul Creației Populare Ialomița**

Revista poate fi citită pe internet la adresa: www.ziarulialomita.ro/helis/index.html
Comunitatea Helis, forum de discuții: is.toric.myforum.ro

Sponsori: **CONMET Slobozia, TRANSMIM Slobozia, STRUCTURALCONS Slobozia, CONTE Slobozia, SONTEC Slobozia**

ADMINISTRAȚIA

E-mail:
gigzap2002@yahoo.com
SLOBOZIA,
Str. Matei Basarab, Nr.26
Centrul Cultural „Ionel Perlea” Et. I
CONT: RO
92CEEIL0143ROL000002
Suc. CEC Slobozia

REDACȚIA

REDACTOR ȘEF - Gheorghe DOBRE
CRITICĂ - Anghel PAPACIOC
PROZĂ - Titi DAMIAN
POEZIE, TEATRU - Șerban CODRIN
ESEU, TRADUCERI - Oliviu VLĂDULESCU
FILAZOFIE - Nicolae STAN, Alexandru BULANDRA
ISTORIE, ARHEOLOGIE - Florin VLAD
ARTĂ - Ana-Amelia DINCĂ
MUZICĂ - Nicolae ROTARU
ETNOGRAFIE, TRADIȚII POPULARE - Răzvan CIUCĂ, Cristi OBREJAN
EVENIMENT CULTURAL - Nicolae TACHE, Doina ROȘCA
INTERVIU, REPORTAJ - IonALECU

PRIMĂVARA POETILOR

Prima ediție în Ialomița și a treia în România a Festivalului „Le Printemps des Poetes”.

Organizatori : Uniunea Scriitorilor din România, Centrul Cultural Francez, Asociația culturală HELIS, Centrul Cultural UNESCO „Ionel Perlea” Slobozia, Biblioteca Județeană „Ștefan Bănulescu”- Ialomița, Asociația culturală AscultIalomița, Postul de televiziune Antena 1 Slobozia, Radio Campus Slobozia.

Programul a cuprins manifestări desfășurate de-a lungul săptămânii 12-18 martie 2007 și care s-au organizat în întregime, cu excepția celei de joi, 15 martie.

Prima zi a festivalului s-a produs la Colegiul Național „Mihai Viteazul”, având ca activități lansarea programului și lectură publică a poeziilor și prozatorilor Asociației culturale HELIS și a elevilor colegiului. A coordonat prozatorul Nicolae Stan, membru al U.S.R. și directorul colegiului. S-a recitat poezie franceză de către elevi ai colegiului și au citit din creațiile lor

Anghel Macedon Pișcu, Gheorghe Dobre, Șerban Codrin, Nicolae Stan și eleva Karmen Simoiu. O intervenție aparte a avut elevul Alexandru Stan, care a susținut liber un eseu despre poezie. Șerban Codrin și Nicolae Stan au vorbit despre rolul festivalului, promovarea creației și a autorilor din Ialomița (am fi putut avea și invitați), readucerea poeziilor în spațiul public, producerea unor spectacole de poezie, atragerea cititorilor, îndeosebi a celor tineri, lansarea unor cărți, interviuri la radio și televiziune, solidarizarea culturală a scriitorilor.

Ca spectacol, întrunirile au fost extraordinare, s-au extins peste timpul lor firesc, deveneau chiar obositoare ! Nicolae Stan spunea repetat : - Mai puțin, e prea mult.

Într-adevăr, pasta grea a poeziei poate obosi, poate deveni sățioasă, și se poate apleca.

La Seminarul Teologic „Sf. Ioan Gură

de Aur” din Slobozia, miercuri, 14 martie, ora 15,00, programul s-a montat pe tema „Recital de poezie religioasă”, susținut de poezii Anghel Macedon Pișcu (nepotul Părintelui arhimandrit Arsenie Papacioc și prieten apropiat al poetului Daniel Turcea, cel mai important poet de poezie religioasă, după Vasile Voiculescu), Șerban Codrin, care a coordonat programul, Gheorghe Dobre, Aurel Anghel, Liviu Loghin și Costel Bunoaica. S-a vorbit despre poezia

religioasă, masiv reprezentată la un popor creștin-ortodox, fapt care se constată și din antologia poeziei religioase românești. Poetul Anghel Macedon Pișcu a citit din volumul „Epifania” al lui Daniel Turcea, a vorbit despre mitropolitul Dosoftei, primul poet român, autor al Psaltirii în versuri, una dintre primele cărți ale literaturii noastre.

Elevii Seminarului Teologic „Sf. Ioan Gură de Aur” din Slobozia au primit cu aplauze, cu vizibilă satisfacție, recitalul de poezie religioasă.

OGRADA

Coordonator : Doina Roșca.

Acțiune foarte reușită, surprinzătoare prin mobilitate, expresivitate și comunicare. S-a organizat în incinta muzeului „Ionel Perlea”. Dintr-un instinct primăvărat, soarele îmbietor, lumina roză, ușoară, cu tremurul aerului curat, s-a impus scoaterea scaunelor afară, între caișii și zarzării înfloriți.

Elevii gimnaziului Ograda s-au arătat pasionați să cunoască poeți, să le pună întrebări, pline de candoare, dar și de puritatea copilărească. Au cerut informații bibliografice poeziilor prezente, laboratorul creației, date care privesc estetica poeziei, conținutul ei. Elevii au fost însoțiți de profesori. Au citit și discutat cu cei prezenți poeții Șerban Codrin, Gheorghe Dobre, Anghel Macedon Pișcu, Costel Bunoaica, Liviu Loghin. Ei au făcut ce fac toți poeții: au dat autografe și au dăruit cărți.

STELNICA

Ferma poetului Florin Ciocca.

Coordonator : Gheorghe Dobre

S-a lansat volumul de versuri „În rai, prietene, totul este perfect”, semnat de autorul fermei.

A fost apogeul acestei săptămâni. A fost fără cuvinte. Așa că, egoist cum e poetul, n-o să scriem despre această întâlnire. O păstrăm doar pentru noi.

Au mai fost trei emisiuni la Antena 1 Slobozia și încă una, în direct, la Radio Campus Slobozia.

FRAGMENTE

„A ne întâlni cu cititorii înseamnă a ne întâlni cu noi!”(Gh. Dobre)

M-am trezit îmbrâncit de cartea lui Aurel Anghel, „Exerciții de dragoste cu zeei lui Gheorghe Dobre”, să recitesc poeziile lui Dobre – volum chiar antologic – „Exerciții de libertate”. Acestea spuse după :

- Dommule, am descoperit un poet care ne face praf și pe mine și pe tine !...

- Cine ?

- Unul Dobre !

- Îl știi, îl mai știi, l-ai cunoscut?

- ?!!!! (Discuție între Șerban Codrin și Gheorghe Dobre)

„Parcă acum ne întâlnim întâia oară, parcă nu ne-am știut, nu ne-am citit. Aceste întâlniri ne-au determinat să ne privim în oglindă, să ne aflăm unii pe alții, să luăm aminte !”(Gh. Dobre)

„Cititorul de poezie este, mai degrabă, virtual, aproape nu există cititor de poezie, de fapt, la poezie se apelează, ea trebuie să fie acolo în altarul neamului, să o știm acolo. Când vorbim despre ea, cu atât mai mult cu cât ajunge subiect didactic, ea nu mai e !”(Anghel Papacioc)

„Aici, la noi, în Ialomița, lumea nu ne știe, nu ne citește, nici n-are de unde, suntem niște mari neștiuți, de aceea starea de candoare a întâlnirilor, mirare, surpriză. Nu există în bibliotecă un colț al poezilor locului, nici în programele școlare nu există un capitol al poezilor locului, al oamenilor de cultură ai locului. Ar trebui să se producă aceasta.”(Anghel Papacioc)

„Poezia se realizează neștiut, într-o reverberare neștiută a unui cititor neștiut.

Ea este un mod de cunoaștere a Dumnezeirii în chipul anabasisului prin apofatism (negare), drum al necunoașterii întru necunoașterea mai mare – poezia încearcă cu degetul vederea luminii neapropiate, care apare ca întuneric în sens de desăvârșire.”(Anghel Papacioc)

„Poezia are o natură diamantină, distilată pur, prin acest radicalism ea este condiția însăși a operei de artă. Poezia, ca sâmbure binecuvântat al artei, este pe deplin celestă. Ea este libertate pentru că nu presupune îngrădiri, contexte, este eul pur, care prin forța lui a modificat chiar și viața marilor poeți, transformând-o într-o ciudățenie anexată poeziei. Poezia este maxima exigență care, blândă, liberă, se află

mereu în fața condiției umane căzute, amintindu-i acesteia posibilitatea zborului!” (Nicolae Stan)

„Scriu, am o lăcomie a scrisului, parcă nu mai am timp să spun tot ce am de zis(evident, poetul nu are niciodată timp destul, pentru că poezia nu are un sfârșit). Scriind psalmii, am învățat să mă rog.”(Aurel Anghel)

Cititorii(necititori) întreabă :

- De la ce vârstă scrieți poezie ?
- De ce poezie și nu proză, sau și una și alta ?
- Ce v-a împins către poezie ?
- Ați avut modele ? Care ?
- De ce mai mulți poeți bărbați ? Poete valoroase avem ?

Anghel Papacioc

LA BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ „ȘTEFAN BĂNULESCU”

Miercuri, 14 martie, ora 10,00, în sala de festivități a Centrului Cultural UNESCO „Ionel Perlea”, Biblioteca Județeană „Ștefan Bănulescu” a organizat o lectură publică în cadrul Festivalului internațional „Primăvara Poeților”. Au fost prezenți bibliotecarii din toate localitățile județului. Toți poeții au fost invitați, reușind să participe numai Anghel Papacioc, Liviu Loghin, Gheorghe Dobre, Costel Bunoaica și Șerban Codrin, ceilalți onorându-și, prin prezență, catedrele unde sunt profesori. Șerban Codrin a prezentat proiectul francez al festivalului, difuzarea internațională și primele încercări românești de organizare a unei săptămâni a poeziei, cu scopul promovării creației și a autorilor, prin readucerea poeziilor în spațiul public. Bibliotecarii au fost rugați să încerce organizarea, în fiecare bibliotecă publică, a câte unei lecturi publice în după-amiaza zilei de 16 martie. Biblioteca Județeană și Centrul Cultural chiar s-au grăbit să facă o astfel de șezătoare la Casa memorială „Ionel Perlea” din comuna Ograda.

Discuțiile despre rolul poetului în spațiul public s-au prelungit destul de mult în limita celor două ore programate. Ceea ce au citit poeții din propria operă a devenit nu numai o completare, ci a fost o elocventă demonstrație că astfel de activități sunt necesare, mai ales atunci când nu se amestecă nimeni, lăsându-i pe creatori să-și transmită mesajul așa cum le dictează talentul și conștiința. (Ș.C.)

ȘI A FOST ZIUA A DOUA

Grea zi și încărcată, mai cu seamă pentru poetul Gheorghe Dobre. Să nu te afli niciodată în suflul omului pregătit pentru judecată, fie chiar literară. Programul Festivalului „Primăvara Poeților” proiectase o șezătoare, să-i spunem astfel, la Biblioteca orașenească din Amara. Pentru oamenii locului, Slobozia și Amara joacă rolul surorilor siameneze, micul oraș din partea de nord pare un cartier al urbei din sud, așa că bibliotecile județeană și orașenească au ceva în comun, cel puțin un spirit de colegialitate.

Primitoare, luminoase, curate, în căperile îi așteptau pe cei câțiva oaspeți de familie, poeții Gheorghe Dobre, Anghel Papacioc, Liviu Loghin, Costel Bunoaica, Șerban Codrin, Adria Bănescu, prozatorii Nicolae Stan și Titi Damian, editorul Vasile Iordache, Nina Beciu, Florica Dumitru. De la Buzău se înhămaseră la drum județean, oarecum precar și perforat în balcanice constelații de gropi, hârtoape, rupturi de tot necazul, cu automobilul, profesorul și poetul Aurel Anghel. Ducea în portbagaj un colet valoros: exemplarele monografiei „Exerciții de dragoste cu zeii lui Gheorghe Dobre”, motiv de neliniște pentru poet și de grabă mare pentru autoturul în mică întârziere.

Cum nu lipsea colegialitatea câtorva bibliotecare comunale, Geneva Chițoiu, Ana Popa, Mariana Ștefan, Maria Ștefan, Paraschiva Avrămiță, doamna Elena Ghiculescu, gazda, și-a făcut curaj să verniseze expoziția graficianului Constantin Călția, „Galeria scriitorilor ialomițeni”. Comentariile au fost abundente, până la concluzia că viziunea autorului are înțâietate asupra realității, așa că asemănările aparțineau în exclusivitate aparatului de fotografiat, restul fiind act creator. Cu astfel de concluzii, s-a coborât în sala de festivități, unde domnul Anastasie Marinescu, directorul școlii, ne aștepta cu profesorii și elevii. După un frumos cuvânt de întâmpinare rostit de domnul Victor Moraru, primarul orașului Amara, s-a trecut la fapte, Aurel Anghel așezând cărțile pe masă. Emoționat, ca să nu recunoaștem că tulburat până aproape de infarct, Gheorghe Dobre se pregătea pentru judecata de apoi a poeziilor.

Discuțiile s-au încins, fiecare avea ceva de spus, mai ales autorul monografiei, numai Gheorghe Dobre avea ceva de tăcut, dacă nu cumva totul. Trecerea spre lectura publică a unor poeme semnate de autori prezenți a demonstrat că poezia este vie și merită să circule, inclusiv în variantele propuse de poeții dovediti mai puțin meșteri în rostiri iscusite.

Pentru întreaga asistență, scriitori, profesori, elevi, a fost o întrunire foarte reușită. Am putea adăuga remarcă ironică a lui Anghel Papacioc, că n-ar fi rău ca astfel de reuniuni să se îndesească, prilej pentru poeți să se mai citească între ei, ori, cel puțin, să se audă citind... Cât despre cititori, ce ar mai fi de spus? Cărțile noastre se află în biblioteci, de bine, de rău, inclusiv la Amara și doamna bibliotecară Elena Ghiculescu îi așteaptă cu toată solicitudinea. (Ș. C.)

